

T.C.

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ANABİLİM DALI
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORHAN PAMUK'UN "BENİM ADIM KIRMIZI" ADLI
ROMANININ TÜRKÇE VE ARAPÇA NÜSHALARINDAKİ İSİM
TAMLAMALARININ KARŞILAŞTIRMALI OLARAK
İNCELENMESİ

Nashwa MOHAMED

İZMİR
2016

T.C.

**DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ANABİLİM DALI
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**ORHAN PAMUK'UN "BENİM ADIM KIRMIZI" ADLI
ROMANININ TÜRKÇE VE ARAPÇA NÜSHALARINDAKİ İSİM
TAMLAMALARININ KARŞILAŞTIRMALI OLARAK
İNCELENMESİ**

Nashwa MOHAMED

**DANIŞMAN
Prof. Dr. Şerif Ali BOZKAPLAN**

**İZMİR
2016**

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Orhan Pamuk’un Benim Adım Kırmızı Adlı Romanının Türkçe ve Arapça Nüshalarındaki İsim Tamlamalarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir, onurumla onaylarım.

18/07/2016

Nashwa MOHAMED

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne

İşbu alışma, j¼rimiz tarafından Yabancı Dil Olarak T¼rke Öğretimi Anabilim Dalı Yabancı Dil Olarak T¼rke Öğretimi Yüksek Lisans Programında Y¼KSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Serifli Bozkopran

¼ye : Prof. Dr. Kuthan Kahraman

¼ye : Yrd. Doç. Dr. Sener Akelçortli

Onay

Yukarıda imzaların, adı geçen öğretim ¼yelerine ait olduğunu onaylarım.

.....

Prof. Dr. Ali Günay BALIM
Enstit¼ M¼d¼r¼

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	10117080
Yazar Adı / Soyadı	NASHWA MOHAMED RIZK MOHAMED
Uyruğu / T.C.Kimlik No	TÜRKİYE / 99274459010
Telefon	5535223721
E-Posta	nashwa_mohamed333@yahoo.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	Orhan Pamuk'un "Benim Adım Kırmızı" Adlı Romanının Türkçe ve Arapça Nüshalarındaki İsim Tamlamalarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi
Tezin Tercümesi	A comparative study of noun completions in Orhan Pamuk's novel titled "Benim Adım Kırmızı" in Turkish and Arabic copies
Konu	Dilbilim = Linguistics ; Eğitim ve Öğretim = Education and Training
Üniversite	Dokuz Eylül Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Anabilim Dalı	Yabancı Dil Olarak Türkçe Anabilim Dalı
Bilim Dalı	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2016
Sayfa	81
Tez Danışmanları	PROF. DR. ŞERİF ALİ BOZKAPLAN 22399995750
Dizin Terimleri	
Önerilen Dizin Terimleri	
Kısıtlama	Yok

Yukarıda bilgileri kayıtlı olan tezimin, bilimsel araştırma hizmetine sunulması amacı ile Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanında arşivlenmesine ve internet üzerinden tam metin erişime açılmasına izin veriyorum.

18.07.2016

İmza:

TEŞEKKÜR

Araştırmanın başından sonuna kadar benden yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen, fikir ve tecrübesiyle yönlendiren ve değerli görüşleriyle beni destekleyen değerli tez danışmanım sayın **Pro. Dr. şerif Ali BOZKAPLAN**'a teőekkürlerimi ve hürmetlerimi sunarım.

Ayrıca Türkiye'de eğitim görme fırsatını sağlayan ve bütün maddî ihtiyaçlarımı karşılayan **Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı**'na teőekkürü borç bilirim.

Nashwa MOHAMED

2016

ÖN SÖZ

Bu çalışmada, Türkçe ile Arapçada yer alan isim tamlamaları karşılaştırılarak aralarındaki benzerlik ve farklılıklar tespit edilmeye çalışılmıştır. İki isim tamlamaları arasında yapılan karşılaştırmaların yorumlanabilmesi için Orhan Pamuk'un Benim Adım Kırmızı adlı romanı kullanılmıştır. Roman, romancının Nobel edebiyat ödülü dahil dünya çapında bir çok ödül kazanmasını sağlamıştır. Eser dünya çapında Arapça dahil 42 dile çevrilmiştir. Eserin bu çalışma için tercih edilme sebebi, Orhan Pamuk'un en çok dile çevrilen ve en çok hayranlık duyulan eseri olmasının yanısıra modern Türk edebiyat tarihinin dünyada en çok okunan kitabı olarak tasvir edilmesi gösterilebilmektedir.

Çalışmanın giriş kısmında çalışmanın problem durumu, amacı, önemi, problem cümlesi, alt problemleri, sayılıları ve sınırlılıkları yer almıştır.

İkinci bölümde; çalışma ile ilgili yayın ve araştırmalar hakkında bilgi verilmiştir.

Üçüncü bölümde; çalışmanın yöntemi, evreni, örnekleme ve veri toplama araçları sunulmuştur.

Dördüncü bölümde; dilin tanımı, dil aileleri ve onların sınıflandırılmasına göz atılmasıyla Arapça ve Türkçenin dünya dilleri arasındaki yerleri ortaya koyulmuştur. Ardından, Türkçenin ve Arapçanın genel özellikleri hakkında kısa bir bilgi verilmiştir. Bölüm içinde son olarak, Türkçe ve Arapçanın isim tamlamaları ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir.

Beşinci bölümde; dördüncü bölümde verilen incelemeye göre, çalışmanın örnekleme kullanılarak Türkçe ve Arapça isim tamlamalarının karşıtsal çözümlemesi yapılmıştır.

Sonuç bölümünde ise; yapılan karşılaştırma sonucunda iki dilin isim tamlamaları arasındaki benzerlikler ve farklılıklar sunulmuştur.

İÇİNDEKİLER

TABLO LİSTESİ.....	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
I. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Amaç ve Önem	1
1.3. Problem Cümlesi	1
1.4. Alt Problemler	2
1.5. Sayılılar	2
1.6. Sınırlılıklar.....	2
II. YÖNTEM	3
2.1. Araştırma Yöntemi	3
2.2. Evren ve Örneklem.....	4
2.3. Veri Toplama Araçları.....	4
III. İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR	5
IV. KURAMSAL ÇERÇEVE	6
4.1. Dil Nedir?	6
4.2. Dil Aileleri	8
4.2.1. Dillerin Yapılarına Göre Sınıflandırılması.....	8
4.2.1.1. Tek Heceli Diller	8
4.2.1.2. Eklemeli (Bağlantılı) Diller	9
4.2.1.3. Bükümlü (Çekimli) Diller.....	9
4.2.1.4. Çok Bükümlü Diller.....	9
4.2.2. Dillerin Kökenlerine Göre Sınıflandırılması.....	10
4.2.2.1 Hint-Avrupa Dilleri.....	10
4.2.2.2 Hami-Sami Dilleri.....	11
4.2.2.3 Bantu Dilleri	11
4.2.2.4 Çin-Tibet Dilleri	11
4.2.2.5. Ural-Altay Dilleri.....	11
4.3 Türkçe ve Arapçanın Genel Özellikleri	12

4.3.1.	Sesbilim Açısından	12
4.3.2.	Biçimbilim Açısından	13
4.3.3.	Sözdizim Açısından	15
4.4.	Türkçede İsim Tamlaması	16
4.5.	Türkçe İsim Tamlamalarının Türleri	18
4.5.1.	Belirtili İsim Tamlaması	18
4.5.1.1.	Belirtili İsim Tamlamalarının Özellikleri	21
4.5.2.	Belirtisiz İsim Tamlaması	23
4.5.2.1.	Belirtisiz İsim Tamlamalarının Özellikleri	24
4.5.3.	Zincirleme İsim Tamlaması	26
4.6.	Arapçada isim Tamlaması (إضافة / İzâfet).....	27
4.7.	Muzâf ve Muzâfun İleyhin Genel Özellikleri.....	28
4.8.	Arapçada İsim Tamlamalarının Türleri	29
4.8.1.	Manevi İzâfet	30
4.8.1.1.	Manevi İzâfetin Özellikleri	30
4.8.2.	Lâfzî İzâfet	31
4.8.2.1.	Lâfzî İzâfetin Özellikleri.....	31
V.	BULGULAR VE YORUMLAR	33
5.1.	Belirtili İsim Tamlaması.....	33
5.1.1.	Belirtili İsim Tamlaması Olarak Aktarılmış Tamlamalar	34
5.1.1.1.	Tamlayanı "ال" belirtme takısı alan tamlamalar.....	34
5.1.1.2.	Tamlayanı Özel İsimden Oluşan Tamlama	44
5.1.1.3.	Tamlayanı Kişi Zamirinden Oluşan Tamlamalar	47
5.1.1.4.	Tamlayanı İşaret İsminden Oluşan Tamlamalar	52
5.1.2.	Belirtisiz İsim Tamlaması Olarak Aktarılmış Tamlamalar	52
5.1.3.	Zincirleme İsim Tamlaması Olarak Aktarılmış Tamlamalar	54
5.1.4.	Cümle Olarak Aktarılmış Tamlamalar.....	55
5.2.	Belirtisiz İsim Tamlaması	56
5.2.1.	Belirtili İsim tamlaması Olarak Aktarılmış Tamlamalar	56
5.2.2.	Belirtisiz İsim tamlamasının Aynen Çevrilmesi	59
5.2.3.	Belirtisiz İsim Tamlamalarının Sıfat olarak Çevrilişi	61

5.2.4. İyelik Grubu ile Aktarılmış Belirtisiz İsim Tamlaması.....	64
5.3. Zincirleme İsim Tamlaması.....	66
5.4. Değişik İfade ile Aktarılan İsim Tamlamaları.....	70
5.5. Hiç Çevrilmeyen İsim Tamlamaları	73
VI. SONUÇ	76
KAYNAKÇA	79

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Tamlayan ve Tamlanan Ünsüzle Bitmesi Durumunda Tamlamalarda Ek Değişimleri

Tablo 2: Tamlayan ve Tamlanan Ünlüyle Bitmesi Durumunda Tamlamalarda Ek Değişimi

Tablo 3: Tamlayan ve tamlanan da sert ünsüz yumulması örnekleri

Tablo 4: Belirtme Takısı ile Tercüme Edilen Örnekler

Tablo 5: Özel İsimden Oluşan Tamlamaların Örnekleri

Tablo 6: Tamlayanı Kişi Zamiri Olan Tamlamaların Aktarılış Şekli

Tablo 7: Tamlayanı İşaret isimlerinden Olan Tamlamaların Aktarılış Şekli

Tablo 8: Belirtili İsim Tamlaması Belirtisiz Tamlama olarak Aktarılışı

Tablo 9: Belirtili İsim Tamlaması Zincirleme Tamlama olarak Aktarılışı

Tablo 10: Belirtili İsim Tamlaması Cümle olarak Aktarılışı

Tablo 11: Belirtisiz İsim Tamlaması Belirtili Tamlama Olarak Aktarılışı

Tablo 12: Belirtisiz İsim Tamlaması Belirtisiz Tamlama Olarak Aktarılışı

Tablo 13: Sıfat Olarak Aktarılmış Belirtisiz İsim Tamlaması Örnekleri

Tablo 14: İyelik Grubu ile Aktarılmış Belirtisiz İsim Tamlaması Örnekleri

Tablo 15: Zincirleme İsim Tamlamasının Arapçaya Çevriliş Şekilleri

Tablo 16: Değişik İfade ile Aktarılan İsim Tamlamalarının Örnekleri

Tablo 17: Hiç Çevrilmeyen İsim Tamlamalarının Örnekleri

ÖZET

Modernleşen dünya, din, dil ve ırk farklılıkları olmaksızın insanların ortak ticari ve kültürel faaliyetler içerisinde bulunmalarına imkan vermektedir. Her geçen gün gelişen teknoloji, bu paydaşlığın artmasına katkıda bulunmaktadır. Aynı payda içerisinde bulunan insanların iletişim ihtiyaçlarından dolayı dillerin ve özellikle farklı ailelerde yer alan dillerin önemi daha da artmaktadır. Bu çerçevede içerisinde farklı dil ailelerinden olan Arapça ve Türkçe incelenmesi gereken diller arasındadır. Arapça ve Türkçenin isim tamlamaları yönünden incelenmesi hem iki dilin öğretimi hem de sosyolojik anlamda ayrı bir önem taşımaktadır.

Bu çalışmada, Türkçe temel alınarak, Arapça ve Türkçe isim tamlamalarının karşılaştırılmasıyla iki dilin arasındaki yapısal benzerlik ve farklılıkların belirlenmesi hedeflemiştir. Çalışma kapsamında Türkçe ve Arapça isim tamlamalarının karşılaştırılmasında, karşılaştırmalı dilbilimin uygulama alanı olan karşıtsal çözümlemenin güçlü görüşü esas alınmıştır.

Çalışma metodolojisinde ilk olarak Türkçe ve Arapça isim tamlamaları incelenmiş, sonrasında her iki dilin isim tamlamalarının belli başlı özellikleri üzerinde durulmuştur. Karşılaştırmaların örneklenmesi amacıyla Orhan Pamuk'un Türkçe olarak kaleme aldığı Benim Adım Kırmızı adlı romanındaki isim tamlamaları ve bu isim tamlamalarının Arapça nüshasındaki karşılıkları incelenmiştir. Elde edilen tamlamalar yapı özelliklerine göre öbeklere ayrılmıştır. Yapılan karşıtsal çözümler sonucunda, iki dilin isim tamlamaları arasındaki benzerlikler ve farklılıklar tespit edilmiştir.

Çalışmanın, hem dil öğrenimi ve öğretimine, hem de tercüme sorunlarının çözümüne olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe isim tamlaması, Arapça isim tamlaması, Karşıtsal çözümler.

ABSTRACT

The modernised world allows people to take place in common commercial and cultural activities, without religious, lingual and ethnical differences. Every single day, developing technology contributes to increase this fellowship. Importance of languages, especially languages from different language families increase, through the communication needs of people who are in common ground. Within this framework, Arabic and Turkish are among these languages needed to be studied. Studying genitive construction in both Arabic and Turkish languages is not only very important in the field of language teaching, but also has social benefits.

In this research, based on Turkish language, similarities and differences in structure are aimed to be defined by comparison of Arabic-Turkish genitive constructions. The strong version of comparative analysis theory, which is an applied field of comparative linguistics, is taken as a basis in the comparison of Arabic-Turkish genitive constructions.

In the study methodology, first Turkish-Arabic genitive constructions are studied carefully, then properties of genitive constructions were mentioned in both languages. In order to exemplify the comparisons, genitive constructions were taken from the novel entitled *My Name is Red* written by Orhan Pamuk and from the Arabic version of the novel. The obtained constructions are separated into groups according to structure characteristics. As a result of the comparative analysis, similarities and differences of genitive constructions has been identified in both languages.

This study contributes to the feild of language learning and teaching in a positive way and helps to find solutions for translation issues as well.

Key Words: genitive construction in Turkish, genitive construction in Arabic, comparative analysis.

I. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

İletişimin sosyal bir araçtan ziyade bir amaç ve zorunluluk haline geldiği çağımızda yabancı dil öğrenmenin önemi gün geçtikçe atmaktadır. Yabancı dil öğreniminde hedef dilin kurallarının bilinmesi ve ana dildeki karşılıklarının özümsemesi çok önemli bir yer tutmaktadır. Farklı dil ailelerinden oldukları için, yabancı dil olarak Türkçe veya Arapça öğrenenler, dil öğreniminde farklılıkları göz önünde bulundurmaları zorundadırlar. Aksi takdirde iki dilin de öğretiminde yanlış aktarımlar meydana gelebilmekte ve iki dilin birbirine tercümesinde yanlışlıklar olabilmektedir.

1.2. Amaç ve Önem

Bir dilin temel öğelerinden olan dil bilgisi ve eğitimi dil öğretiminde önemli konuların başında gelmektedir. Dillerin dil bilgisi yapıları benzer ve farklı yönleri sahiptir. Ancak bunlar dil öğretimi esnasında öğrenciye kimi zaman zorluklar çıkarmaktadır. Bu çalışmanın amacı Türkçeden Arapçaya tercümesi bulunan bir roman üzerinde, iki dilin isim tamlamalarının özelliklerinin karşılaştırılarak Arapça ve Türkçedeki isim tamlamalarının kullanımlarındaki benzerlikleri ve farklılıkları ayrıntısıyla incelemektir. Bir başka deyişle çalışmanın amacı, Türkçeden yola çıkarak iki dili karşılaştırmanın sonucunda aralarındaki benzerlikleri, aynılıkları ve farklılıkları ortaya koymaktır. Benzerlik ve farklılıkların özümsemesi iki dilin öğretiminde ve birbirine tercümesinde büyük önem arz etmektedir.

1.3. Problem Cümlesi

Arapça ile Türkçe arasında isim tamlamaları bakımından bir ilgi ve uygunluk var mıdır? Eğer varsa bu uygunluk ve ilginin derecesi nedir?

1.4. Alt Problemler

Yukarıdaki problem cümlesinin alt problemleri aşağıda belirtildiği gibi sıralanabilmektedir:

- Türkçe ve Arapça isim tamlamaları nasıl kurulur?
- Türkçe ve Arapça isim tamlamalarını oluşturan öğelerin özellikleri nelerdir?
- Türkçe ve Arapça isim tamlamalarının türleri nelerdir?
- Türkçe ve Arapça isim tamlamalarının benzer ve farklı yönleri nelerdir?

1.5. Sayılılar

Bu çalışma, orjinal dili Türkçe olan romanın ve karşılaştırma için kullanılan Arapça tercümesinin kaleme alındıkları dilin dilbilgisi özelliklerini tamamen karşıladığı varsayımı altında yapılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırma Orhan Pamuk'un Benim Adım Kırmızı romanının Türkçe ve Arapça nüshaları üzerine yapılmıştır. İki dilin karşılaştırılması açısından kullanılan örneklemeler romandan elde edilen isim tamlamaları ile sınırlı tutulmuştur.

II. YÖNTEM

Bu bölümde çalışmanın amacına ulaşabilmesi için kullanılan yöntemi, çalışmanın evreni ve örnekleme açıklanmaya çalışılmıştır.

2.1. Araştırma Yöntemi

Bu çalışmada karşıtsal dilbilimin uygulama alanı olan “karşıtsal çözümleme” yöntemi kullanılarak, bu alanda dilbilimci Lado’nun ortaya koyduğu güçlü görüşten yararlanmıştır. “Lado, dillerin karşılaştırılmasının önemini; öğretim, dil sınavları, araştırma ve ortak anlayış başlıkları altında incelemiştir. O, söz konusu karşılaştırmanın öğretim açısından önemini vurgularken yabancı dil öğretmenine, ders kitabının dilsel ve kültürel içeriğinin değerlendirilmesine, yeni gereçler hazırlanmasına ve karşılaşılan güçlüklerin üstesinden gelmeye olan katkısı üzerinde durmuştur” (Lado, 1957: 3 *Ak İşler*, 2002:128).

Karşıtsal çözümleme alanında güçlü, zayıf ve orta olmak üzere üç farklı görüş ortaya çıkmıştır. Bu görüşlerin ilki, Lado’nun “güçlü görüş (strong version)” adlandırılan görüşüdür. Güçlü görüşe göre, yabancı dil öğrenmeye başlayan öğrenciye anadiline benzeyen olgular kolay, farklı olan olgular ise güç gelecektir. Bu farklılık arttıkça, ana dili girişiminin artması da kaçınılmaz olacaktır. Bu görüşe göre, ana dil ile amaç dil arasında karşıtsal çözümleme yapılmasıyla, karşılaşılan güçlükler önceden belirlenebilmektedir.

Bu alanda ortaya çıkan ikinci görüş ise “zayıf görüş (weak version)”tür. Zayıf görüş, güçlü görüşün aksine önceden güçlüklerin belirlenmesi yerine, onların sonradan daha yararlı bir şekilde açıklanabileceğini savunmaktadır.

Üçüncü görüş ise, Oller ve Ziahosseniy adlı dilcilerin koyduğu “orta görüş (modereta version)”tür. Orta görüş, anadil ve amaç dil arasında benzeyen veya tamamen farklı olan özelliklerin öğrenmede güçlüğe yol açmayacağını ve asıl güçlüğün iki dil arasındaki farklılığın az olduğu hususlarda yaşanacağını düşünmektedir. Orta görüşe

göre, bu güçlük, daha çok ses, ses dizisi ve anlamlar düzeyindedir (İşler, 2002:127; Dede, 1983: 124).

Bu çalışmada, Türkçe ile Arapçanın isim tamlamalarının detaylı olarak karşıtsal çözümlemesi yapılmıştır. Yapılan bu çözümleme sonucunda karşıtsal çözümlemenin güçlü görüşünden yola çıkılarak Türkçe ile Arapça isim tamlamalarının arasındaki benzerlikler ve farklılıklar tespit edilmiştir.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırma sırasında Türkçe ve Arapçada ulaşılabilen bütün dilbilim ve dilbilgisi kaynakları araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Bu kaynaklar taranmış ve içerisindeki isim tamlamalarını betimleyen bölümler incelenmiştir. Çalışmanın örnekleme Orhan Pamuk'un Benim Adım Kırmızı adlı romanı ve Arapça tercümesi seçilmiştir. Benim Adım Kırmızı'daki bütün Türkçe isim tamlamaları çıkartılmış ve Arapça tercümesindeki karşılıkları ortaya koyulmuştur.

2.3. Veri Toplama Araçları

Türkçe ve Arapça dilbilim ve dilbilgisi kitapları incelendikten sonra Türkçe eserdeki isim tamlamaları çıkartılmıştır. Elde edilen Türkçe isim tamlamaları, romanın Arapça nüshasındaki karşılıkları ile verilmiştir. Elde edilen veriler, Türkçe isim tamlamalarının türlerine göre belirtili isim tamlaması, belirtisiz isim tamlaması ve zincirleme isim tamlaması olmak üzere üç grupta sınıflandırılarak, Arapça ile benzerlikleri ve farklılıkları ortaya koyulmuştur.

III. İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Çalışmanın bu bölümünde, çalışmada kullanılan ve yararlanılan araştırmalara değinilerek karşılaştırmalı dilbilim, Türkçe ve Arapça isim tamlamasına yönelik yazılmış yerli ve yabancı yayın ve araştırmalar hakkında kısa bilgiler verilecektir.

Güneş (2009) **Türk Dili Bilgisi**, Banguoğlu (2004) **Türkçenin Grameri**, Hatiboğlu (1982) **Türkçenin Sözdizimi** ve Gencan (2007) **Dilbilgisi** adlı kitaplarda, Türkçede kullanılan isim tamlamalarının anlamı, nasıl yapıldığı, türleri ve kullanımına yönelik ayrıntılı bilgiler verilmektedir.

Ali el-Cârim ve Mustafa Emin (1965) **en-Nahvu'l-Vâdih**, Ibn Hîşâm (1968) **Avdâhu'ş-Şerhi-Şuzûru'z-Zeheb**, Hasan Abbâs (1975) **en-Nahvu'l-Vâfi ve Çörtü** (2015) **Arapça Dilbilgisi Nahiv**, Arapçada kullanılan isim tamlamalarının yapısını ayrıntılı bir biçimde ele almakta ve Arapçanın genel dilbilgisel özelliklerini ortaya koymaktadırlar.

Karşılaştırmalı dilbilim ve karşıtsal çözümleme konularını açıklamak için; İşler (2002) **Karşıtsal Çözümleme Ve Arapça Öğretimi**, Dede (1983) **Yabancı Dil Öğretimi: Yabancı Dil Öğretiminde Karşılaştırmalı Dilbilim ve Yanlış Çözümlemesinin Yeri** ve Bölükbaş (2011) **Arap Öğrencilerin Türkçe Yazılı Anlatım Becerilerinin Değerlendirilmesi** adlı çalışmalardan yararlanılmıştır.

Bahsi geçen kaynakların yanı sıra direkt olarak çalışma konusu ile ilgili olan, Çelik'in (2015) **Türkçe Arapça İsm-i Mevsûl, İzâfet, Sıfat, Hâl Ve Bileşik Cümlelerinin Karşıtsal Çözümlemesi**, Cantürk'ün (2007) **Arapça ve Türkçedeki Ad Tamlamalarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi Karşıtsal Çözümlemesi** adlı yüksek lisans tez çalışmalarından ve Çifçi'nin (2013) **Arap Dilinde İzâfet Kavramı, Çeşitleri ve Türk Dilindeki Karşılığı (Bir Mukâyeseli Gramer Çalışması Denemesi)** adlı makalesinden çalışma esnasında geniş kapsamda yarar sağlanmıştır.

IV. KURAMSAL ÇERÇEVE

4.1. Dil Nedir?

Dil, insanların arasındaki iletişimi ve diyalogu sağlayan araçtır. Ancak dil, sadece iletişim kurmakla kalmaz, aynı zamanda bu iletişim sonucu doğan kültür unsurlarının da nesilden nesle aktarılmasını sağlar. “Duygularımızı, düşüncelerimizi dil ile anlatır, geçmiş ve gelecek arasındaki iletişim köprüsünü dil ile kurarız. Yüzlerce yıl önce yaşamış bilgiler, düşüncelerini bize dil ile ulaştırır, bizler de düşüncelerimizi yüzyıllar sonrasına dil ile aktarıyoruz” (Hengirmen, 2006:15).

Şimdiye kadar pek çok dilbilimciler dilin çeşitli tanımlarını yapmıştır. Örneğin, Berke Vardar *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*'nde dilin çift eklemlilik olgusu vurgulanarak dili iki başlık altında ele almıştır.

Dil (Alm. *Sprache*, Fr. *langue, langage*, İng. *language*). 1. Belli bir insan topluluğuna özgü, çift eklemli sesli göstergeler dizgesi. F. de Saussure'ün yaptığı ve birçok dilbilimcinin benimsediği ayrıma göre, dilyetisinin toplumsal ürünü olan dil, bu yetinin bireylerce kullanılabilmesini sağlayan ve toplumca benimsenmiş olan uyuşimsal bir düzendir. Hem gösterenlerle gösterilenlerin birleşmesiyle oluşan bir dizge, hem de bu birleşimin ürünü olan göstergelerle bunları oluşturan ve bunların oluşturduğu öğelerin işleyiş kurallarını içeren bir düzenektir. (...) 2. Bildirişim sağlama aracı olarak kullanılan ve doğal diller dışında kalan her türlü göstergeler dizgesi, anlatım yöntemi (örn. sinema dili, arıların dili) (Vardar, 2002: 71-72).

Gramer Terimleri Sözlüğü'nde ise dilin anlamı şu şekilde tanımlanmıştır:

Dil (Alm. *Sprache*; Fr. *langue, parole*; İng. *language*) İnsanlar arasında karşılıklı haberleşme aracı olarak kullanılan; duygu, düşünce ve isteklerin ses, şekil ve anlam bakımından her toplumun kendi değer yargılarına göre şekillenmiş ortak kurallarının yardımı ile başkalarına aktarılmasını sağlayan, seslerden örülü çok yönlü ve gelişmiş bir sistem. (Korkmaz, 1992: 43)

Dilin tanımı sadece dilbilim terimleri sözcüklerin'de değil, aynı zamanda dilbilgisi ya da dilbilim kitaplarında bulunmaktadır. Örneğin Muharrem Ergin dili, “Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendisine mahsus kanunları olan ve

ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimaî bir müessesedir.” olarak tanımlamaktadır. (2009: 3) Bu tanımda dilin vurgulanan en belirgen niteliği, anlaşmayı sağlamak bakımından bir vasıta gibi iş görmesi, aynı zamanda tabii bir varlık olmasıdır.

Doğan Aksan *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim* adlı kitabının “Giriş” bölümünde dili, bir toplumu oluşturan kişilerin düşünce ve duygularının başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü ve gelişmiş bir sistem aracı olarak vasıflandırarak şu şekilde tanımlamaktadır:

“ Dil bir anda düşünemeyeceğimiz kadar çok yönlü, değişik açılardan bakınca başka başka nitelikleri beliren, kimi sınırlarını bugün de çözemediğimiz büyüklü bir varlıktır. O, gerek insan gerek toplum gerekse insan ve toplumdan ayrı düşünülemeyecek olan bilim, sanat, teknik gibi bütün alanlarla ilgili bulunan, aynı zamanda onları oluşturan bir kurumdur.” (Aksan, 2009:11)

Haydar Ediskun, dilin anlamı iki ana başlık altında ele almıştır:

- 1) Geniş anlamıyla dil, insanların anlaşmalarını çeşitli işaretlerle sağlayan bir sistemdir: jest dili, mimik dili, pandomim dili, flama ya da bayrak dili, borazan ya da düdük dili, gonk dili, mors dili, çiçek dili, müzik dili, dans ya da raks dili, trafik dili....
- 2) Dar anlamıyla dil, bir toplumdaki insanların anlaşmalarını konuşma ya da yazı ile sağlayan işaretler sistemidir (2005: 9).

Banguoğlu (2011: 9) ise dili insanların meramlarını anlatmak için kullandıkları bir sesli işaretler sistemi olarak tanımlamaktadır.

Görüldüğü gibi dilbilimciler, dilin insanlar arasında anlaşmayı sağlayan; kendine özgü kurallar çerçevesinde doğal bir gelişim çizgisine sahip, seslerden örtülü sosyal bir varlık olduğunu dile getirmektedirler.

4.2. Dil Aileleri

Yeryüzündeki diller, bugün birbirlerinden ayrı ve müstakil bir durumda bulunmakla beraber aralarında grup grup bir takım yakınlık ve benzerlik vardır. Diller arasındaki bu yakınlık ve benzerliğe dil aileleri (dil akrabalığı) adı verilir. Aksan'a (2009: 102) göre dil akrabalığı olan diller, ulusların aynı soydan geldiklerini göstermez. Aynı soydan gelen ve dilleri akraba olan uluslar bulunmakla birlikte, farklı soydan gelen ve aralarında kültürel bağları görülen ve dil akrabalığı olan uluslar da vardır (örneğin Hint-Avrupa dil ailesinden dillerin birçok uluslarında konuşulduğu gibi).

Dünyada konuşulan ya da konuşulmuş olan diller, genellikle yapı ve köken olmak üzere iki değişik açıdan sınıflandırılmaktadır (Ediskun, 2005:16; Korkmaz 2014: 57).

4.2.1. Dillerin Yapılarına Göre Sınıflandırılması

Bu sınıflandırma yaklaşımı, diller arasındaki biçimsel benzerliklerin karşılaştırılması esasına dayanmaktadır (Crystal, 1997: 295). Dilbilimcilerin çoğu, dünya dillerini yapı bakımından üç gruba ayırmakta, bazıları ise dört grupta toplayıp incelemektedir.

4.2.1.1. Tek Heceli Diller

Bu dillerde türetme ve çekim yoktur. Kelimeler ek almadan, cümle içindeki yerlerine ve yanlarında buldukları kelimeye göre değişik anlamlar kazanır, çeşitli görevler üstlenirler. "Çincede olduğu gibi bu dillerde vurgu ve tonlama (entonasyon) da çok önemlidir" (Korkmaz 2014: 58). Bazı dilbilgisi kitapları, tek heceli dilleri yalınlayan diller olarak adlandırmaktadır (Hengirmen, 2006: 21; Aksan, 2009: 104). Aksan'a (2009: 105) göre bu gruptaki dillere verilen tek heceli diller adı yerinde bir ad değildir. Çünkü bu dillerde sözcüklerin ancak küçük bir kısmı tek hecelidir.

Bu grubun en tipik örnekleri Çince ve Tibetçedir. Onların yanında Vietnam dili, bazı Himalaya ve Afrika dilleri ile Endonezya'da konuşulan diller bu gruba girmektedir.

4.2.1.2. Eklemeli (Bağlantılı) Diller

Eklemeli dillerde kelimelerden yeni kelimeler veya kelimelerin geçici halleri yapılırken köklere ekler eklenir, bu ekleme sırasında kökler değişmez, köklerle ekler açık şekilde ayrıt edilebilmektedir. Bu nedenle bu dillere bitişken diller adı da verilir (Hengirmen, 2006:21). Türkçe, Moğolca, Japonca, Tunguzca, Fince ve Magarca bu gruptandır. Ancak bu diller ek alma konusunda ön ekli veya son ekli olabilirler. Türkçe, eklemeli diller grubundan sonekli bir dildir (Ediskun, 2005:18).

4.2.1.3. Bükümlü (Çekimli) Diller

Bükümlü diller, yeni anlamlı kelimeler türetirken ve çekim esnasında çoğu zaman kelime köklerinde değişiklikler meydana getiren dillerdir. “Bu gruba Hint-Avrupa ile Hami- Sami dilleri girmektedir. Ancak Hint-Avrupa dil ailesine giren dillerde kelimenin asıl seslerinin değiştiği görülür. Hami-Sami dillerine ise bu sesler değişmez” (Yavuz, Yetiş, Birinci, 2006: 28-29). Bazı dilbilimciler bükümlü dilleri kendi aralarında kök bükümlü ve gövde bükümlü olmak üzere ikiye ayırarak sınıflandırmaktadır;

Kök Bükümlü Diller: Kelime kökündeki ünsüzler sabit kalır, ünlüler başka bir ünlüye dönüşür, kelimeye bazı ünsüzler de eklenir. Bu dillerin en çarpıcı örneği Arapçadır.

Gövde Bükümlü Diller: yeni kelime tütilirken veya çekim yapılırken hem kökte yer alan (ünlü/ünsüz) bazı sesler değişir hem de kelimeye yeni sesler (ekler) getirilir. Almanca, Fransızca, İngilizce gibi diller gövde bükümlü dillerdendir. (Güneş, 2009:32; Hengirmen, 2006:22)

4.2.1.4. Çok Bükümlü Diller

Bu dillerde tek bir köke eklenen belirteç ve takılarla ya da kökün dönüşmeleriyle uzayan sözcük bir tümce oluşturur (Kıran ve Eziler Kıran, 2013: 38). Bazen bir cümle bir sözcük durumuna bile gelebildiği için bazı

dilbilimciler bu dillere kaynaştıran diller adı vermektedirler (Güneş, 2009: 31; Aksan, 2009: 107).

Hengirmen bu dillerin köklerine son ekler geldiği için bu dilleri bağlantılı dillere benzetmiştir (2006: 22). Bu dillerin bağlantılı dillerle aynı gruptan olduğunu söyleyen dilbilimciler de mevcuttur (Güneş, 2009: 31). Crystal ise bu dilleri Çokbireşimli veya Geçişimli diller olarak adlandırmaktadır. “Bazı dilbilimciler, bu dilleri ayrı bir yapısal dil kategorisi olarak kabul etmezler” (Crystal, 1997:295). Bu dillerin en tipik örnekleri, Amerikan yerli dilleri, Eskimoca ve Gürcücedir.

4.2.2. Dillerin Kökenlerine Göre Sınıflandırılması

Günümüzde daha çok başvurulan sınıflandırma ise kökene göre sınıflandırmadır. Bu sınıflandırma üzerine daha fazla çalışma yapılmış olduğundan daha gelişmiş yöntemlere sahiptir ve daha kapsamlıdır. Bu sınıflandırma türünde diller ortak çıkış noktalarına ve akrabalıklarına göre sınıflandırılmaktadır (Crystal, 1997: 295).

Bu akrabalık, dillerin ses yapıları (phonologie), şekil yapıları (morphologie), söz dizimi (syntax) ve köken bilgisi (etymologie) bakımlarından geriye doğru gidildikçe birbirlerine olan yakınlık sonunda kendini gösteren bağlılıklardır. Köken akrabalığında, söz varlığındaki benzerlik de önemlidir (Korkmaz, 2014:59).

Köken akrabalığına dayanan dil ailelerinin belli başlıları şunlardır:

4.2.2.1. Hint-Avrupa Dilleri

Adından anlaşılacağı üzere, bu dil ailesinin Avrupa ve Asya kolları bulunmaktadır. Avrupa kolunun içinde German dilleri, Roman dilleri, İslav dilleri olmak üzere üç büyük kol vardır. Asya kolunda ise başlıca Hint-İran dilleri vardır. Bunlar tarihî Sanskritçe ile bugünkü başlıca Hint dilleri ve tarihî Avestçe ile eski, orta ve yeni Farsçadır. Yaşayan dillerden Ermenice de bu kola dahildir.

4.2.2.2. Hami-Sami Dilleri

Bu dil ailesinin adı, Tevrat'ta geçen Nuh Peygamber'in iki oğlunun adına (Ham ve Sam) dayanmaktadır. Bu dil ailesinin Hami ve Sami olmak üzere iki kolu vardır (Güneş, 2009:36). “Bu dil ailesi Orta Doğu ve Kuzey Afrika'ya yayılmış çeşitli topluluklarca konuşulan yaklaşık 250 dilden oluşur. (...) Bu aileye mensup belli başlı diller şunlardır: Arapça, İbranice, Hausa (Çad), Berberî dilleri, Habeşçe, Akadca (ölü dil), Aramca (ölü dil) vb” (Eker, 2009:74).

4.2.2.3. Bantu Dilleri

Bu dil ailesini Orta ve Güney Afrika'da konuşulan diller meydana getirmektedir (Korkmaz, 2014:60).

4.2.2.4. Çin-Tibet Dilleri

Asya'da Hint-İran dilleri ailesinin dışında kalan, kalabalık bir insan kitlesi tarafından konuşulup yazılan büyük bir dil ailesidir. “Çince ve Tibet dilleri (Çince, Tibetçe, Birmanca, Siyamca) bu aile içinde yer alır” (Korkmaz, 2014:61).

4.2.2.5. Ural-Altay Dilleri

Bu gruba giren dilleri diğer ailelerden ayıran en önemli özellik kök-ek sistemi ve ünlü uyumlarıdır. Aynı zamanda bu diller arasında sözcük benzerliklerine ve eşliklerine de rastlanmaktadır. Adından anlaşılacağı gibi bu dil ailesi Ural ve Altay olmak üzere iki kola ayrılmaktadır.

Ural kolu: Fin – Uğur ve Samoyed olmak üzere iki alt kola ayrılmaktadır.

Altay Kolu: Bu kolun ünlü dilleri şunlardır: Türkçe, Moğolca, Tunguzca, Mançuca, Korece ve Japoncadır. Altay dilleri içinde Türkçeye en yakın olanı Moğolcadır. Japonca ve Korecenin bir Altay dili olup olmadığı sorunu tartışmalıdır. Bazı dilbilimciler Japonca ve Koreceyi Altay dil ailesinden ayırıp kendilerine özgü, ayrı bir kategoriye sokmaktadırlar. (Aksan, 2009:116)

4.3. Türkçe ve Arapçanın Genel Özellikleri

Arapça ve Türkçe, yüzyılların birikimi ile gelişmiş iki ayrı dil ailesine ait dillerdir. Türkçe, köken bakımından adını Ural ve Altay dağ silsilelerinin adından alan Ural-Altay dil ailesinin Altay koluna mensup bir dildir. Arapça ise Hami-Sami dil ailesinin Sami koluna mensuptur. Türkçe ve Arapça temelde farklı dil ailelerinden oluştukları için başta alfabe ve kelimelerin dişil - eril farklılığı olmak üzere fonetik ve dilbilgisel açıdan çok ayrı durumdadırlar.

4.3.1. Sesbilim Açısından

Türkiye Türkçesinde, Latin kaynaklı işaretlerden oluşan ve 29 belirgin sesi karşılayan bir alfabe sistemi kullanılmaktadır (Güneş, 2009: 66). Bu seslerin sekizi ünlü, yirmi biri ünsüzdür. Türkçe Altay dil gurubunun tipik özelliklerini gösterir. “Bu dillerin en önemli ortak özelliklerinden biri, ünlü uyumudur. Bütün Altay dillerinde ortak sesle ilgili olan bir başka nitelik ise, bu dillerin ünlüler yönünden ünsüzlere oranla daha zengin oluşudur” (Aksan, 2009:115).

Arap alfabesi kendine özgü bir alfabadir. Arap alfabesinde 28 harf vardır ve bu harflerin bazıları Türkçede aynı sesle ifade edilirken, Türkçede olmayan harfler gırtlığın ve ağzın değişik yerlerinden çıkmaktadır. Seslerin çıktığı yerlere Arapçada “mahreç” denir.

İki dil arasındaki önemli farklardan biri de yazı şeklidir. Türkçe soldan sağa, Arapça ise sağdan sola doğru yazılmaktadır. Arap harfleri buldukları yere göre (başta, ortada, sonda) farklılıklar göstermekle birlikte, büyük küçük harf farkı olmayan bir yazı sistemine sahiptir.

Ünsüz birikmesi (cluster) Türkçede yoktur. Yani hece başında birden fazla ünsüz ve hece sonunda (bazı çiftler müstesna) birden fazla ünsüz yan yana bulunamaz. Örnek olarak, Hint-Avrupa dillerindeki kral, klasik, stres, sfenks; Arapçadaki ilm, vecd, fıkır gibi kelimelere Türkçede rastlanmaz. (Ercilasun, 2013: 22).

4.3.2. Biçimbilim Açısından

Türkçe, yapı bakımından eklemeli dillerdendir. Eklemeli dillerde, kelimelerden yeni kelimeler türetilirken veya kelimelerin geçici halleri yapılırken köklerin baş veya sonuna ekler eklenir. Bu ekleme sırasında kökler değişmez, köklerle ekler açık şekilde ayrıt edilebilir. Türkçede ön ekleme yoktur. Ekler, her zaman kök ve gövde sonuna getirildiği için Türkçe sondan eklemeli bir dildir (Korkmaz, 2014:58; Ergin, 2009:8-9). Örneğin, kök kelimenin sonuna yaz-mak, yaz-ı-yor, yaz-ar, yaz-ı-cı gibi çeşitli niteliklerde ekler getirilerek istenilen pek çok değişik yeni kelime türetilmektedir.

Arapça ise yapı bakımından bükümlü dillerin alt gurubu olan kök bükümlü dillerdendir. “Bu diller kök ve ekler birbirleriyle ayrılmaz biçimde birleşmiştir” (Eker, 2009:78). Kök bükümlü dillerde, kelime kökü değiştiği halde, kelime kökü ile türetilen yeni kelime arasında ses yapısı bakımından bir ilgi bağı vardır. Kelime kökündeki ünsüzlerden oluşan asıl sesler yeni kelimedede de korunmuştur. Arapçada ünlü kırılması “vezin” denilen belirli kalıplar içinde yapılmaktadır (Korkmaz, 2014: 59; Ergin, 2009: 8).

Çekim esasına dayanan Arapçada yeni bir kelime türetmek için kelime kökü bazı yapı değişikliklerine uğramaktadır. Çünkü ekler, Türkçede olduğu gibi sadece kelimelerin sonuna değil, ön ek, iç ek ve bazen de son ek şeklinde eklenebilmektedir. Örneğin,

yaz-dı → كَتَبَ

yaz-ı-yor → يكتب

yazar → كاتب

kitap → كتاب

Yukarıdaki türetilen kelimelerin hepsinde kök harfleri olan ك + ت + ب aynı kalırken ön, son ve bazen de iç eklerle yeni kelime oluşturulmuştur. Bir kelimenin değişik kalıplara aktarılmasıyla yüzlerce yeni kelime türetilir.

Arapçaya özgü olan ikil Türkçede yoktur. Bazı Arapça teklik veya çokluk kullanımları da Türkçeye göre farklılık gösterir. Örneğin, sayı sıfatlarından sonra gelen isimler, Türkçede genellikle çokluk değil, teklik biçimindedir. Sekiz elma, otuz iki diş örneklerinde olduğu gibi. Arapçada ise sayılan nesne çokluk eki alabileceği gibi, bazen de teklik eki alabilir. Üç ile on sayılarından sonra gelen isimler çokluk ثلاثة أقلام (üç kalemler), عشر ورودٍ (on güller), on sayısından sonra gelenler ise اثنان وثلاثون سنا (otuz iki diş) örneğinde olduğu gibi tekliktir.

Türkçede hem özel isimlerde hem de cins isimlerde erillik ve dişillik yoktur. Ancak özel adlarda cinsiyet eki olmamasına rağmen çok nadir de olsa bazen Arapçanın etkisiyle “a, e” son eki getirilerek cinsiyet kavramı ortaya çıkabilmektedir. Örneğin, “memure”, “katibe” gibi. Arapçada kelimelerde cinsiyet ayrımı çok önemli yer tutmaktadır. Sıfatlar ve rakamlar da cinsiyete göre çekilmektedir. Ayrıca yer adları ve cansız çoğul kelimeler dişil olarak kabul edilmektedir. Türkçede olmayan bu durumda bazı cins isimlerin cinsiyetini belirtmek için “erkek” veya “dişi” ibareleri kelimelerin başlarına getirilebilir, dişi köpek, erkek köpek gibi. Arapçada canlı ve cansız varlıklar için erillik ve dişillik vardır. Canlı varlıklara gerçek eril, cansız varlıklara da mecazi eril denmektedir. Bunların da istisnaları olabilmektedir. Bazı isimlerin sonunda dişillik eki olmasına rağmen eril olarak da addedilebilir (Polat, 1998: 32).

İsimlerin tabi olduğu önemli ayırimlardan birisi belirlilik bakımından yapılan marife-nekre ayırımıdır. Arapça ve Türkçede bir ismin marife veya nekra olması belli kriterlere bağlıdır.

Marife isim: Belli ve bilinen bir varlığı gösteren isimlerdir. Arapçada yedi çeşit marife isim vardır. Bunlar: Zamirler, özel isimler, işaret isimleri, ismi mevsuller, ل takısı alan isimler, bu isimlerden birine muzaf olan isimlerle münâdâdır (Ünlenilen isim).

Nekre isim: Belirsiz ve bilinmeyen bir varlığı gösteren isimlerdir. Marife sayılan yedi sınıfın dışında kalan isimler nekredir. Türkçede bir adam belirsiz, adam ifadesi ise

belirli bir isimdir. Arapça isimler de aynı şekilde marife ve nekre olurlar. Örnekten yola çıkarak رجل bir adam nekre, الرجل adam ise marifedir.

Örneğin: كتاب kelimesi nekre (belirsiz) bir isimdir ve “bir kitap” şeklinde Türkçeye çevrilebilmektedir. Belirli, bilinen bir kitap değil herhangi bir kitap kastedilmektedir. Başına (ال) takısı ekleyerek الكتاب dediğimizde ise bilinen, belirli bir kitap kastetmiş oluruz.

Marife ve nekre terimlerinin Türkçede birebir karşılıkları yoktur. Türkçede isimler yalın halde söylendiklerinde belirli sayılmaktadırlar. “Öğrenci geldi” denildiğinde “öğrenci” belirli bir isimdir. Türkçede Arapçadaki (ال) takısı veya İngilizcedeki (The) gibi isimleri belirli hale getirmek için kullanılan bir ek yoktur. “Bir öğrenci” dediğimizde ise “öğrenci” kelimesini belirsiz isim yapmış oluruz zira kastettiğimiz herhangi bir öğrencidir.

Türkçede fiiller, kişi adları kullanılmadan belirli eklerin eklenmesiyle kip ve zaman açısından belirlenir. Fiil kökünde bir değişiklik olmadan son eklerle çekim yapılabilir. Arapçada fiiller mücerred “yalın” ve mezid “ilaveli” olmak üzere ikiye ayrılır. Mücerred fiiller genellikle üç harften oluşur. Bazı fiiller üç harften daha fazla yani dört harfli de olabilirler. zaman ve şahıs ekleri fiil kökünün önüne ve sonuna eklenir. Kök harfleri çekim esnasında kaybolmaz (Polat, 1998: 41).

4.3.3. Sözdizim Açısından

Arapça ile Türkçe farklı söz dizilişine sahiptir. Türkçe söz diziminde esas unsur, ikinci derecedeki unsurdan sonra gelir. Cümle yapısı bakımından özne fiilden önce gelir ve genellikle baştır. Fiil cümlenin sonundadır. Ad ve sıfat tamlamalarında belirten belirtilenden önce gelir. Bu da demektir ki, tamlamanın ikinci derecedeki ögesi esas ögenin önündedir (Korkmaz, 2014: 64; Aksan, 2009: 115-116).

Arapça’da asıl unsur başta bulunur. Arapça sözdizimi oynak bir yapıya sahiptir. Vurgulanmak istenen öge cümlenin başına getirilir (Galayını, 1982: 257-270). Bu özelliğinden dolayı Türkçedeki devrik cümleyi andırmaktadır.

Türkçe’de cümlenin öğeleri “özne + tümleç (nesne) + yüklem” şeklinde sıralanmaktadır. Cümlede yüklem fonksiyonu çok önemlidir. Nesne yükleme yakınlığı ölçüsünde önem kazanır. Türkçedeki öge sırası devrik cümlelerde ve konuşma dilinde değişebilmektedir.

Arapçada cümle isim cümlesi ve fiil cümlesi olmak üzere iki türdür:

- a. İsim cümlesi: eğer cümle isimle başlarsa cümlenin sözdizimi “özne + yüklem” şeklindedir. Cümle “mübteda + haber” şeklinde iki bölüme ayrılır.
- b. Fiil cümlesi: cümle fiil ile başlamaktadır. Sözdizimi “ fiil +özne + nesne” şeklindedir. Fiil cümlesinde özne ve nesnenin sırası değişebilir. Anlam ve vurgunun daha etkili olabilmesi için devrik cümlelere başvurulabilmektedir.

4.4. Türkçede İsim Tamlaması

Türkçe Gramer Terimleri Sözlüğü’nde isim tamlaması: “(Alm. Genitiv Konstruktion; Fr. rattachement, rattachement possessif; İng. possessive construction; Osm. terkîb-i izafî) İyelik bağlantısı ile birbirine bağlanmış iki veya daha çok isimden oluşan tamlama” biçiminde tanımlanmıştır (Korkmaz, 1992: 90). Ediskun da isim tamlamasının, bir varlığı veya kavramı iyelik sistemi içinde belirtme işlevi olduğunu vurgulayarak buna benzer bir tanım vermiştir: “İki isim arasında iyelik ilgisi kurmak amacıyla oluşturulan takıma isim takımı denir” (Ediskun, 2005: 114).

Korkmaz yine de Türkiye Türkçesi Grameri kitabında isim tamlamasını ad tamlaması olarak adlandırarak şu şekilde tanımlamıştır; “bir ad başka bir adla ilgi durumu eki alarak veya almadan bir anlam bağı oluşturduğunda *ad tamlaması* dediğimiz kelime grubu ortaya çıkar” (Korkmaz, 2014: 285).

Bazı dilbilimciler, isim tamlamasını isimlerin oluşturduğu yargı bildirmeyen kelime grubu biçiminde tanımlayarak, onun cümleden ayrılan en önemli özelliğine dikkat çekmişlerdir; “Ad tamlaması denilen yapı, iki veya daha çok ad ya da ad soylu sözcükten en küçük yargısız öbeğdir.” (Ünal, 1995: 77), “Başka dillerde olduğu gibi,

tamlama, Türkiye Türkçesinde de yargı taşımayan en küçük söz birliğidir.” (Atabay, 1981: 14).

Bilgegil'e (2014: 109) göre isim tamlaması, birden fazla ismin; iyelik (âitlik), tahsis, tür, cins ve özellik ifade üzere bir araya gelmesinden hasıl olan birleşik sözlere denir. Buna benzer bir biçimde Muharrem Ergin, isim tamlamasının tanımını verirken şu ifadeleri ortaya koymuştur; Bir nesnenin başka bir nesnenin parçası olduğunu, bir nesnenin başka bir nesneye âit bulunduğunu veya bir nesnenin başka bir nesne ile tamamlandığını ifade etmek için isim tamlamasına başvurulur (Ergin, 2009: 381).

Yukarıda gösterilen tanımlarda görüldüğü gibi isim tamlamasının tanımı hemen hemen bütün dilbilgisi kitaplarında aynı şekilde ele alınmış fakat farklı adlandırmalarla anlatılmıştır. T.Nejat Gencan, *Dilbilgisi* adlı eserinde isim tamlaması için “Ad tümlemesi, Ad takımı” terimlerini kullanmıştır. Mehmet Hengirmen, *Türkçe Temel Dilbilgisi* adlı eserinde “Ad Tamlaması”; Tahsin Banguoğlu, *Türkçe'nin Grameri* adlı eserinde “Ad Takımı” ifadelerini tercih etmişlerdir. Eski dil bilgisi kitaplarında ise isim tamlaması “terkîb-i izâfî” veya sadece “izâfet” terimiyle karşılanmıştır (Demir, 2007: 1135).

Türkçe dilbilgisi kitaplarının çoğunda isim tamlamalarında yardımcı, tamamlayıcı öğeye “tamlayan”; ana öğeye “tamlanan” denilmektedir. Bazı kaynaklarda tamlayan yerine “katılan ya da belirten”; tamlanan yerine “katkıalan ya da belirtilen” terimleri tercih edilmiştir. Eski kaynaklarda ise tamlanan terimi yerine “muzâfun ileyh”, tamlayan terimi yerine de “muzâf” sözcüğü kullanılmıştır (Bilgegil, 2014: 109; Hengirmen, 2006: 119).

Tamlayanla belirlenen tamlanan, kavram alanı sınırlandırılmış unsurdur. “Göz” kelimesi genel bir kavramı göstermektedir ve görme organı; bakış; nazar; bölme; kaynak; delik gibi anlamlara gelmektedir. Fakat “çocuğun gözü, su gözü, iğnenin gözü” gibi sözlerde genel kavram olmaktan çıkarak, anlamca sınırlandırılmış olmaktadır. (Güneş, 2009: 337). Hele tamlayan bir iyelik zamiri ile zaten belirtilmiş ise tamlanan

daha da belirli ve sınırlı olur. “Padişahımızın nakkaşhanesi, Teyzemin kızı” gibi cümleler ile bu durum örneklendirilebilmektedir.

4.5. Türkçe İsim Tamlamalarının Türleri

Türkçe isim tamlaması “belirtili/belirli isim tamlaması”, “belirtisiz / belirsiz isim tamlaması”, “zincirleme isim tamlaması” ve bazı kaynaklarda bu başlıklara ilâve edilen “eksiz tamlama” veya “takısız ad tamlaması” biçiminde üç ya da dört gruba ayrılmaktadır (Korkmaz, 1992: 285-288; Ediskun, 2005: 114-123; Hengirmen, 2006: 118). Güneş ise, *Türk Dili Bilgisi* kitabında, isim tamlaması konusunu daha ayrıntılı bir şekilde açıklayarak isim tamlamalarını içerdiği gramer unsurlarının kullanım şekline göre “Belirtili İsim Tamlaması”, “Belirtisiz İsim Tamlaması”, “Eksiz Tamlamalar”, “Zincirleme İsim Tamlaması”, “İç İçe Tamlama”, “Katşık Tamlamalar” ve “Yalancı Tamlama” olarak yedi bölümde incelemektedir (2009: 336-348).

Bu çalışmada, isim tamlamaları üç ana grup altında ele alınmıştır.

- a) Belirtili İsim Tamlaması
- b) Belirtisiz İsim Tamlaması
- c) Zincirleme İsim Tamlaması

4.5.1. Belirtili İsim Tamlaması

Belirtili isim tamlaması (Osm. Tayinli izafet; ing. Genitivus construction): Her iki isim unsurunun ek aldığı tamlamalara denilmektedir. Bu tamlamalar, ait olan bir unsur (tamlanan) ile ait olunan başka bir unsur (tamlayan) arasında aitlik / sahiplik ilişkisi kurulan kelime gruplarıdır (Güneş, 2009: 336). Bu tamlamada, birinci unsur “belirtme” görevi yapmakta, söz söyleyen ve dinleyence bilinmektedir.

Ergin, bu tamlamanın ifade ettiği anlam özelliklerine değil, tamlamayı oluşturan öğeler arasındaki anlam bağının kuvvetli ama geçici olduğuna dikkat çekmiştir. Karahan’a (1997: 14) göre “Bu tamlamada her iki unsur arasında ekle sağlanan geçici bir ilişki kurulmuş” olması belirtili isim tamlamasının diğer isim tamlamalarından ayıran

en belirgin özelliğidir. Bazı dilbilimciler ise bu tamlamada tamlayanın da ek olarak tamlananı belirli hâle getirdiğini vurgulamakla yetinmişlerdir.

Belirtili isim tamlaması, tamlayan adın sonuna ilgi durumu eki [-In/-nIn]; tamlanan adın sonuna da iyelik eki [-I/-sI] getirilerek gerçekleşir. “Bu ekler adların ünlü ya da ünsüzle bitişlerine göre birtakım biçimlere girmektedir. Tamlayan ünlüyle bitiyorsa - (n)in ve ünlü uyumuna göre - (n)in, - (n)un, - (n)ün ekini, ünsüzle bitiyorsa, - in ve -in, -un, -ün ekini alır. Tamlanan durumundaki ad ünlüyle bitiyorsa -si ve ünlü uyumuna göre -sı, -su, -sü, ünsüzle bitiyorsa -i, -ı, -u, -ü eklerini alır” (Atabay ve diğer., 1983: 53).

Tamlayan ve tamlanan ünsüzle bitiyorsa tamlamalarda ek bakımından durum şöyledir:

Tablo 1
Tamlayan Ve Tamlanan Ünsüzle Bitmesi Durumunda Tamlamalarda Ek Değişimleri

Tamlayan eki değişimleri	Tamlanan eki değişimleri
-in: ev-in	-i: iş-i
-ın: şah-ın	-ı: kız-ı
-ün: göz-ün	ü: ön-ü
-un: mum-un	-u: son-u

Tamlayan ve tamlanan ünlüyle bitiyorsa tamlamalarda ek bakımından durum şöyledir:

Tablo 2

Tamlayan Ve Tamlanan Ünlüyle Bitmesi Durumunda Tamlamalarda Ek Değişimi

Tamlayan eki değişimleri	Tamlanan eki değişimleri
-nin: minare-nin	-si: tepe-si
-nın: kapı-nın	-sı: arka-sı
-nün: köylü-nün	-sü: örtü-sü
-nun: kuyu-nun	-su: koku-su

Ünlüyle biten sözcüklerden yalnız *su* ve *ne* sözcükleri, yukarıdaki kurala uymamaktadır. *Su-y-un* rengi / kuyunun *su-y-u* örneklerinde olduğu gibi **Su** sözcüğü, tamlayan da tamlanan da olsa, daima *y* kaynaştırma harfini almaktadır.

Ne sözcüğü, tamlayan görevinde kimi zaman “n”, kimi zaman “y”; tamlanan görevinde ise kimi zaman “s”, kimi zaman “y” kaynaştırma harfini alır. Durumlara örnek olarak “**Ne-y-in ne-s-i** / **ne-n-in ne-s-i** / Ahmet’in **ne-y-i** / Ahmet’in **ne-s-i**” cümeleri gösterilebilmektedir (Ediskun, 2005:115; Hatiboğlu, 1982: 14).

Tamlayan ya da tamlanan “p,ç,t,k” sert ünsüzleriyle bitiyorsa ek getirildiği zaman sonlarındaki sert ünsüzler yumuşayarak “b,c,d,g/ğ” harfleri olmaktadır. (Hengirmen, 2006: 118).

Örnek:

Tablo 3

Tamlayan ve tamlanan da sert ünsüz yumulması örnekleri

Ç	ağaç + dal → ağacın dalı
K	ocak + baş → ocağın başı

P	kitap + sayfa → kitabın sayfası
T	yurt + kapı → yurdu kapısı

“Benim kitabım, senin konun, onun düşüncesi, kendisinin odası” kelimelerinde olduğu gibi tamlayanı kişi zamiri olan belirtili tamlamalar da vardır . Hatiboğlu bu tür tamlamaları Belirtili Tamlama başlığın altında, “Belirtili tamlama biçiminde adıl tamlaması da kurulur” ifadesiyle belirtip onu ayrıntılı bir şekilde Adıl Tamlaması başlığın altında açıklamaktadır (1982: 14, 21). Bu tamlamalarda tamlayanlar, çok kez, söylenmez.

Belirtili isim tamlamasının tamlananı sayı ya da belirsiz miktar bildiren bir kelime olduğu zaman, tamlayan eki –çoğunlukla- (-in) ilgi durumu eki yerine (-den) çıkma durumu eki olabilmektedir. Nakkaşlardan bazıları, Sokaklardan biri kelimeleri bu duruma örnek olabilmektedir. (Üstünova, 2005: 75; Korkmaz, 2014: 813)

4.5.1.1. Belirtili İsim Tamlamalarının Özellikleri

Ediskun, Bilgebil, Gencan ve Güneş kaynaklı kitaplarda belirtili isim tamlamalarında anlam çeşitliliğinden bahsedilmektedir. Bu çeşitlilikler aşağıda belirtildiği gibi sıralanabilmektedir:

- 1- Bir nesnenin bir nesneyle gerçekten veya varsayılabilecek olarak ilgisi bulunduğunu gösterir.

Örnek:

“Katilin ayakkapısı” (ayakkapı gerçekten katile aittir).

“Dükkanın sahibi” (sahip varsayılabilecek olarak, kitaba aittir. Gerçekte ise, dükkan sahibine aittir).

- 2- Bir niteliğin bir nesneye ait olduğunu gösterir.

Örnek:

“Resmin güzelliği” (güzellik, resime aittir).

“Dişlerimin büyüklüğü” (büyüklük, dişlere aittir).

3- Parçanın bütüne ait olduğunu gösterir.

Örnek:

“ağacın dalı” (dal, ağaca aittir).

“köpeğin ağızı” (ağız, köpeğin bir parçasıdır).

Caminin minaresi (minare, caminin bir parçasıdır).

4- Kişinin hareket ve durumla ilgisini gösterir.

Örnek:

“Çocukların çığlıkları” (çığlıklar çocuklara ait)

“Saticıların bağırışları” (bağırışlar satıcılara ait)

5- Nesnenin hareket ve durumla ilgisini gösterir.

Örnek:

“kitabın yazılması” (yazılma, yazma işinin etkisine uğrayan kitaba aittir).

6- Yer ve zaman ilgileri belirtir.

Örnek:

“Mağaranın girişi”

“Kışın sonu”

7- Toplumsal ilgiler belirtmeye yarar,

Örnek:

“Orhan’ın annesi”

“Husret’in babası”

8- Belgisizlik anlamı taşır.

Örnek:

“Günün biri”

“Padişahın biri”

4.5.2. Belirtisiz İsim Tamlaması

Belirtisiz isim tamlaması (Osm. Tayinsiz izafet; ing. Shortened Genitivus Construction; Fr. Rapport d'annexion; Alm. Verkürzter Genitiv): “tamlayanı ilgi eki almayıp yalın durumda olan, tamlananı üçüncü şahış iyelik eki alan ve çok defa tür kavramı veren isim tamlamasıdır” (Hatiboğlu, 1982:15). Belirtisiz tamlamalar ilgi eki almadıkları için belirtili tamlamalardan şekilce ayrılık gösterirler. Fakat belirtili isim tamlamalarıyla aralarındaki asıl fark, ifade bakımındandır. Belirtisiz tamlamalarda bir ismin başka bir isme aitliğinden çok bir nesne ya da kavram ile ismi oluşturmak esastır (Güneş, 2009: 339).

Belirtisiz isim tamlamasında tamlayan ek almaz; tamlanan –i ekini alır. Tamlanan ünlü ile biten bir sözcükse –si ve ünlü uyumlarına göre –sı, –su, sü, ünsüzle biten bir sözcükse –i, –ı, –u, –ü eklerini alır.

Ediskun’a (2005: 115) göre belirtisiz isim tamlamasının tamlayanı söz söyleyen ve dinleyence belirli olmayan ve tamlayanı ile tamlananı arasında sürekli bir bağ bulunmaktadır.

Örnek:

Ev duvar-ı

Örnekte gördüğümüz gibi ev, söz söyleyen ve dinleyence belirli olmayan bir evdir; bir ev cinsidir. Ev ile duvar arasındaki bağ sürekli dir; çünkü ev cins ismi olduğuna ve her evin de duvarı bulunduğuna göre, ev ile duvar arasındaki bağ sürekli olarak kalacaktır. Belirtisiz isim tamlamasının bu sağlam ve kalıcı özelliği yüzünden, yeni bir adlandırma yapmak için belirtisiz isim tamlamalarına başvurulur. Türkçede birçok birleşik isim, bu yolla meydana getirilmiştir; örneğin,

Adapazarı → Ada + Pazar-ı

Boğaziçi → Bağız + iç-i

Hanımeli → hanım + el-i

Yüzbaşı → yüz + baş-ı

“kadı köyü, Top kapısı, şiş kebabı” gibi belirsiz isim tamlaması kuruluşundaki bazı isimler, bugün iyelik eklerini düşünerek “kadıköy, topkapı, şiş kebab” şeklinde kalıplaşmıştır (Karahan, 1997:15).

4.5.2.1. Belirtisiz İsim Tamlamalarının Özellikleri

Belirtisiz tamlama türlü anlamlarda ve görevlerde kullanılmaktadır:

1- Belirtisiz tamlamaların çoğu tür, cins gösterir:

Örnek:

Su bardağı, kadın eldiveni, yemek masası gibi

2- Tamlayan tamlananın sebebi olur:

Örnek:

Kaza kurbanı, ölüm korkusu gibi

3- Tamlayan tamlananın neden yapıldığını, kaynağını gösterir:

Örnek:

Balık çorbası, vişne şurubu, taş kömürü gibi.

4- Tamlanan, tamlayanın bellibaşlı niteliğini gösterir:

Örnek:

Cehennem sıcağı, ana şefkati gibi.

5- Tamlayan, tamlananın bir ulusla, bir toplumla ya da bir bölgeyle ilgisini gösterir:

Örnek:

Türk edebiyatı (edebiyat, Türklerle ilgilidir), Alman mutfağı, laz şivesi gibi.

6- Tamlayan tamlananın yerini, zamanını gösterir:

Örnek:

Muharebe alanı, lise yılları gibi.

7- Tamlanan tamlayanın zamanını gösterebilir.

Örnek:

Çilek mevsimi, çalışma vakti gibi.

8- Zaman gösteren sayı adları, belirtisiz ad tamlaması biçiminde kullanılır:

Örnek:

1975 yılı, 1398 kışı gibi.

9- Belirtisiz isim tamlaması renk bildirir.

Örnek :

Limon küfü, Kavun içi gibi.

10- Tamlanan, tamlayanın aracını, gerecini gösterir:

Örnek:

Dikiş makinesi, yolcu vaburu gibi.

4.5.3. Zincirleme İsim Tamlaması

Zincirleme isim tamlaması (Osm. Tetebbulu İzafet): bir isim tamlamasının başka isimlerle kurduğu tamlamaya denir. Ediskun'a (2005: 123) göre zincirleme isim tamlaması, ya tamlayanı ya da tamlananı ya da her ikisi de birer isim tamlaması olan tamlama türüdür.

Tahir Kahraman Çağdaş Türkiye Türkçesi Dilbilgisi adlı kitabında, zincirleme isim tamlamalarının, öteki isim tamlamalarından “belirtlilik – belirtisizlik” ve öğeler arası ilişkilerin niteliği yönünden bir ayrılıkları olmadığını belirtmiştir. Onlardan değişik yanları ise, bir ya da iki öğelerinin, tek isimlerden değil isim tamlamalarından oluşmasıdır.

Kahraman'a göre tamlayan öğeleri tamlayan ekini almış olan zincirleme isim tamlamaları “belirtli zincirleme ad takımı”, tamlayan öğeleri eksiz tamlayan durumunda olan zincirleme isim tamlamaları ise, “belirtisiz zincirleme ad takımı” biçiminde adlandırılır (2005: 161).

“Zincirleme isim tamlamalarının bazıları, yalnız tamlayanlarla tamlananların birbirine bağlı olarak sürüp gitmesiyle kurulur; bazılarında ise tamlayanlarla tamlananlar arasında çeşitli görevlerde kullanılmış başka sözcükler bulunur” (Hatiboğlu, 1982: 33-34).

- a) Tamlayanlarla tamlananlar peş peşe gelirken kurulmuş zincirleme isim tamlamaları örnekleri :
 - Şehrin sokaklarının temizliği.
 - Düşman ordusunun dağılmasının nedenleri.
 - Annemin mezarının kenarı.
 - Nakkaşların ufuk çizgisi.
- b) Tamlayanlarla tamlananlar arasında çeşitli görevlerde kullanılmış sözcük bulunan zincirleme isim tamlamaları örnekleri:

Acem ülkesinin bitip tükenmez bozkırı.

Nakkaşhanenin teşekkürlerinin padişaha bildirilmesi.

Zincirleme biçiminde oluşan isim ve iyelik tamlamalarında, tamlanan öge isim tamlaması ise, bunun sonundaki iyelik eki, aynı zamanda büyük tamlamanın iyelik eki görevini yapmaktadır. Çünkü, aynı kelimedede iki tane iyelik eki üst üste gelmemektedir (Karahana, 1997: 16; Kahraman, 2005: 161).

Örnek:

Elma / şekeri → senin elma şekerin

Dünya / görüşü → benim dünya görüşüm

4.6. Arapçada isim Tamlaması (İzâfet / الإضافة)

İzâfetin sözlük anlamı, bir şeyi diğerine dayamak demektir (Ebû Bekr er-Râzî, 2014: 344). Dilbilimsel anlamı ise bir ismin, aralarındaki anlam ilişkisinden dolayı başka bir isme bağlanması (izâfesi)'dir. Anlam ilişkisinden dolayı yapılan izâfette, bir ismin marifelik (belirlilik) kazanması veya tahsis (anlam sınırlaması) söz konusu olmaktadır (İbn Manzûr, 1993: 210). Buna benzer bir biçimde Çörtü, *Arapça Dilbilgisi Nahiv* adlı eserinde izâfeti şu şekilde açıklamıştır; “Bir ismin manâsına açıklık kazandırmak için ikinci bir ismi ona bağlamaya(izâfe etmeye) izâfet denir” (2015: 315).

EL-Galâyini'ye (1981: 205) göre izâfet: İki isim arasında, aralarına ikinci ismin ebediyen mecrûr olmasına sebep olan bir cer harfi takdir edilmek suretiyle yapılan bir nispettir. Ünlü bir dilbilimci olan Abbâs Hasan ise izâfet terimini tamlayan ve tamlanan arasındaki kısmî ve manevi bağ olarak tanımlamaktadır (Hasan, 1975, c.3 :2).

Arapça isim tamlamalarında, Türkçenin eski kaynaklarında kullanılan terimler gibi “muzâf” ve “muzâfunileyh” terimleri kullanılmaktadır. Ancak Arapçada temel öge olan tamlanan/muzâf başta, yardımcı öge olan muzâfun ileyh/tamlayan sonda gelmektedir.

Örnek:

Evin bahçesi حديقة البيت
Tamlayan Tamlanan M. İleyh Muzâf

Bu örnekte ikinci kelime olan (البيت) kelimesi, (حديقة) kelimesinin mânâsına açıklık kazandırmaktadır. İşte bu açıklık kazandırma ve tamlama işine İzâfe (الإضافة) denilmektedir (Çörtü, 2015: 315).

4.7. Muzâf ve Muzâfun İleyhin Genel Özellikleri

Muzâf, harf-i tarif (ال) ve tenvin almaz. Muzâfın i'râbı¹, söz dizimindeki yerine (fâil, mef'ûl, mübtedâ ve haber.... olmaısa) göre hareke alır. Yani fâil olduğunda merfû, ya da meful mansûb, harfî cerden sonra geldiğinde mecrûr olur. Muzâfun ileyh ise devamlı mecrurdur (İbn Hişâm, 1995: 284).

Örnek:

Orhan'ın arkadaşı geldi .	جاءَ صديقُ أورخانٍ
Orhan'ın arkadaşını gördüm.	رأيتُ صديقَ أورخانٍ
Orhan'ın arkadaşına selam verdim.	سلمتُ على صديقِ أورخانٍ.

Yukarıda ilk örnekte muzâf özne olduğu için damme ile merfu, ikinci cümlede meful olduğu için fetha ile mansûb, son cümle de ise bir harf-i cer den sonra geldiği için kesre ile mecrûr olmuştur. Muzâfun ileyh ise, her üç durumda da mecrûr gelmiştir.

Muzâf tesniye ve cem-i müzekker-i sâlim olursa “nûn” (ن) harfini düşer.

Örnek:

iki öğrenci geldi.	جاء الطالبان
iki fakülte öğrencisi geldi.	جاء طالبا الكلية

¹Arapçada cümledeki yeri veya öncesindeki herhangi bir amil (sonrasındaki sözcüğü etkileyen öge) dolayısıyla bir kelimenin sonunda meydana gelen hareke veya harf değişikliklerine i'râb adı verilir.

Onlar öğretmenler.

هؤلاء معلمون

Onlar okulun öğretmenleridir.

هؤلاء معلمو المدرسة

Okulun öğretmenlerine teşekkür ettim.

شكرت معلمي المدرسة

İzâfet ikiden fazla muzâf ve muzâfun ileyh ile olabilir. Bu tür izâfetlere تتابع الإضافة (zincirleme isim tamlaması) denir. Bu tür izâfette tenvini veya lââm-ı târifî en sondaki kelime almaktadır (Çörtü, 2015:321).

Örnek:

Evin kapısının anahtarı . مفتاحُ بابِ البيتِ

Burada (باب) kelimesi muzâfun ileyh olduğundan kesre alır. Zincirleme izâfette en son kelime, önündeki kelimeleri etkilediğinden önemli kelimedir.

İzafetin genel özelliklerinde biri, zamirler, işaret isimler, ism-i mevsûller ve alemler muzâf olamaz.

Muzâfin sıfatı, muzâfin ileyhten sonra gelir. Muzâf sıfat tamlaması durumunda kullanıldıktan sonra, muzâfun ileyh zikredilmek istenirse, muzâfun ileyhe ال edatı getirilir.

Örnek:

Evin küçük oğlu ولد البيت الصغير

4.8. Arapçada İsim Tamlamalarının Türleri

İzâfet Türleri: izâfet lâfzî ve manevî olmak üzere iki temel kısma ayrılmaktadır;

4.8.1. Manevi İzâfet

Manevî izafete asıl izafet ya da hakikî izafet de denilir. İsim tamlaması denildiğinde akla gelen tamlama türüdür. Bu izâfetin gayesi, muzâfı belirli yapmak ya da onu tahsîs etmek gibi mânâ ile alâkalı faydalar olduğu için buna mânevî izâfet denmiştir. Hakiki izâfet denmesinin sebebi ise muzâfın muzâfun ileyhe nisbet edilmesidir ki izâfetten asıl kasıt budur. Manevî izafette Muzafla muzâfun ileyh arasında çok sıkı bir bağ kurulur. Bu izâfete “ إضافة محضة ” (Hakîki izâfet) veya “ إضافة بيانية ” şeklinde de tanınır (EL-Galâyini, 1981: 207).

4.8.1.1. Manevi İzâfetin Özellikleri

a) Manevi izâfete temel bakış, anlam olarak yeni bir mana kazanmasıdır. Bu, muzâfun ileyhın mârife veya nekre olmasıyla ilgilidir. Harfi cer anlamı vardır. Manevi izâfetlerde araya bir harfi cer takdir edilebilir. Mârifelik ve nekrelik yönünden anlam kazanır. -ın, - nun anlamı verir.

Örnek:

Evin kapısı	باب البيت
Ev kapısı	باب بيت

Manevi izafette marifeye muzaf olan isim, marifelik; nekreye muzaf olan isime, hususilik kazanır. Mana bakımından ise üç kısma ayrılmaktadır:

1. Mülkiyet (sahiplik) :

Bu durumda muzafın muzafun ileyhe ait ve mahsus olduğunu ifade eder:

Kara'nın evi	بيت قرة
Ali'nin öğretmeni	مدرس علي

2. Tahsis :

Muzafun ileyh, muzafın türünü bildirir:

Gümüş yüzük

خاتم فضة

3. Zarf manasında:

Muzafun ileyh yer ve zaman bildirir:

Kabir azabı

عذاب القبر

Yolculuk arkadaşı

صديق السفر

4.8.2. Lâfzî İzâfet

Amel etme şartlarını yerine getirmiş şibih fiillerin kendi fâil veya mefullerine izafetidir Amel etme şartları gözden geçirildiğinde şibih fiiller harf-i târif alırlarsa amel eder ancak harf-i târif yoksa şu şartlarda gelmesi gerekir: Ya haber, sıfat, hal ya da soru, olumsuzluk edatıyla lafzi izâfet olurlar (İbn Hişâm, 1995: 286).

4.8.2.1. Lâfzî İzâfetin Özellikleri

Lafzi izafette muzaf muzafun ileyten dolayı marifelik (belirlilik) kazanmaz. Muzafın marife olması gerekirse, muzaf harf-i tarif alır.

Örnek:

Güzel yüzlü (bir) çocuk ولد حسن الوجه

Güzel yüzlü çocuk الولد الحسن الوجه

Lafzi izafette muzaf genellikle önce geçen bir ismin sıfatı olur ve bunun sebebi muzaf müştak olmasıdır.

Örnek:

Kardeşi terbiyeli bir adam

الرجل المهنّب الأخ

Lâfzî izâfetin lafızda kolaylık sağlamak için yapıldığı söylenebilmektedir.

Örnek:

Babanın güvendiği bir adamı ziyaret ettim. زرت رجلا أمين الأب

Bu cümle şöyle de kurulabilir. زرت رجلا أميننا أبو

V. BULGULAR VE YORUMLAR

Türkçe ve Arapça İsim Tamlamalarının Karşıtsal Çözümlemesi

Çalışmanın bu bölümünde Türkçe isim tamlamaları esas alınarak bu tamlamaların her iki dilde de nasıl kuruldukları incelenmiş, tamlamaların benzer ve farklı yönleri ortaya çıkarılmıştır. Orijinal dili Türkçe olan “Benim Adım Kırmızı” romanının incelenmesinde 7488 adet isim tamlaması tespit edilmiştir. Bunlar 3206 belirtili isim tamlaması, 3011 belirtisiz isim tamlaması ve 1451 zincirleme isim tamlaması olmak üzere 3 gruba ayrılmaktadır. Çalışmanın sınırlılıklarından dolayı tespit edilen isim tamlamalarına belirtme ortaçlarından (-diği /-eceği yapılı ortaçlardan) oluşan isim tamlamaları dahil olmamıştır. Tespit edilen isim tamlamaların Arapça tercümesinin incelenmesi sonucunda benzer ve farklı şekillerde aktarıldığını görülmektedir. Aşağıda, belirtili isim tamlaması, belirtisiz isim tamlaması ve zincirleme isim tamlaması ile Arapça karşılıkları ele alınmakta ve incelenmektedir.

5.1. Belirtili İsim Tamlaması

Belirtili isim tamlamasının Arapçadaki veriliş şekilleri oldukça farklıdır. % 69,16 oran ile yine Türkçedeki gibi belirtili isim tamlaması olarak, %6 belirtisiz isim tamlaması olarak, %6 zincirleme isim tamlaması olarak, %2 cümle olarak ve son olarak % 16,84 oranla değişik ifade ile çevrilmiştir. Tespit edilen bu aktarım yolları aşağıda ayrı ayrı ele alınmaktadır.

5.1.1. Belirtili İsim Tamlaması Olarak Aktarılmış Tamlamalar

Araştırmada 3206 belirtili isim tamlaması arasında 1326 tane aynı anlam özelliklerine göre tercüme edildiği tespit edilmiştir. Türkçe ve Arapçanın genel özellikleri kısmında bahsettiği gibi Arapçada belirlilik bakımından yapılan marifenekre (belirlilik-belirsizlik) ayırımı isimlerin tabi olduğu önemli ayırımlardan birisidir. Belirtili isim tamlamasının Arapça belirli karşılıkları tamlayanı "ال" belirtme takısı alan isimler, özel isimler, işaret isimleri ve zamirlerden oluşan tamlama şeklidir.

5.1.1.1. Tamlayanı "ال" belirtme takısı alan tamlamalar

Belirtili isim tamlamasının Arapça karşılıklarına bakıldığı zaman en çok "ال" belirtme takısı olarak kullanıldığı görülmektedir. Romanda toplam 476 adet belirtme takısı ile aktarılan tamlamalar bulunmuştur. Bunlar aşağıdaki Tablo 4'te sıralanmaktadır.

Tablo 4

Belirtme Takısı İle Tercüme Edilen Örnekler

Hepsinin gözü S9	عيون الجميع.ص7
öbür dünyanın sırlarını s10	أسرار العالم الآخر ص8
cennet'in ırmaklarını S11	أنهار الجنة.ص9
diğer darbelerin acısıyla s11	الأم الضربة الأخرى. ص10
İslam'ın düşmanları s12	أعداء الإسلام ص11
bu rezil kuyunun dibi s12	قعر الجب السافل هذا ص11
Çamurlu toprağın kokusu s14	رائحة التراب المبتل.ص14
pis kokunun içinde ..s14	وسط الرائحة القذرة..ص14
Haliç'in yüzeyiyle .s17	على سطح الخليج. ص18
damların görünüşü.s17	مشهد الأسقف. ص18
akşamüstünün hüznü..s17	حزن المساء ص18
saticıların bağırıışları .s17	نداءات البائعين ص18
çocukların çığlıkları ..s17	صراخ الأولاد ص18
ocağın yanında	بجانب الموقد ص18
yanlış tefsirin sonucudur s20	نتيجة التفسير الخاطئ ص21

zamanın geçiciliğini. s20	مرحلة الزمان ص22
derin bir uykunun tatlılığını. s20	لذة النوم العميق. ص22
kurbanın gırtlığını. S21	رقبة الضحية ص24
herifin çığılı. S21	صراخ الرجل. ص24
insanların yüzlerine S23	وجوه الناس ص25
sokakların köşelerinde s24	في زوايا الأزقة ص26
mutusuzların uğultusu s24	أنين التعساء ص27
nakkaşın hayatında s25	في حياة النقاش. ص27
resmin güzelliğini . S26	جمال الرسم. ص29
nakkaşın kimliğini . S27	بهوية النقاش. ص29
Yağan karın aydınlığı. s27	إضاءة الثلج المتساقط. ص30
Yaptırdığı kitabın gizliliği s28	سرية الكتاب الذي يعمله .. ص31
Kuyunun yanında durduk. S29	وقفنا بجانب الجب. ص32
Erzurumlu Nusret Hoca'nın cemaatinden . S29	جماعة الشيخ نصرت الأرضرومي . ص32
Toprağın altında S30	تحت التراب ص33
Kuyunun yanı başında.s30	بجانب البئر. ص33
resmin tâ yukarısına.32	أعلى اللوحة .. ص36
evin içinde . S 34	داخل البيت. ص37-38
Âlemin Temeli . S34	أساس العالم. ص38
Günün birinde, s35	وفي أحد الأيام . ص40
Cinin, Şeytan'ın gölgesi . s36	خيال الجن والشيطان. ص40
"Ustanın yanında." s38	عند المعلم ص43
dolabın içindeydi. S39	داخل الخزانة. ص45
Dolabın içinde S39	داخل الخزانة ص45
misafirin pilavından S40	من أرز الضيف. ص45
"Tembelliğinin, kalleşliğinin cezasını s40	عقوبة الكسل والغدر. ص46
taşlığın ucundaki..41	آخر الممر الملبط. ص47
ocağın başında. s41	بجانب الموقد . ص47
Ahrın kapısını.. S45	باب الإسطبل. ص52
atın koşumlarını s46	رسن الحصان. ص53
karlı dallar arasından.s47	بين الأغصان المغطاة بالثلج. ص53

beyaz dalların arkasındaki . S47	وراء الأغصان البيضاء ص53
Kâğıdın dibine S49	تحت الرسالة ص56
mektubun kokusu S50	رائحة الرسالة. ص57
çocuğun kalbini .s54	قلب الولد. ص61
pencerenin önünde, s55	وراء النافذة، ص62
havanın eli. s55	مقبض المدق ص62
başkalarının kulağına .s58	إلى آذان الآخرين. ص66
Evin orta direği .s58	عمود البيت. ص66
çocukların korkmasına . S60	لخوف الأولاد . ص68
kapının önünde s60	وراء الباب . ص68
Osmanlı'nın askerinden .s63	عن جنود العثمانيين. ص72
resmin istifini s63	مفردات الرسم. ص73
otların ve yaprakların kıvrım kıvrım kıvrılışını . s63-64	تلوى الأوراق والأعشاب ص73
resmin içindeki . S63	داخل الرسم. ص-73
kitabın yapımı .s64	إنجاز الكتاب. ص73
Tatar ulağın yolunu s64	طريق الساعي التتاري. ص73
Kahvenin zararına S65	بضرر القهوة . ص75
gecenin ortasında. s67	في منتصف اليوم ص77-78
evliliğin yararları s67	فوائد الزواج ص77-78
mumun ışığı . S68	ضوء الشمعة. ص78
şamdanın ışığında s68	في ضوء الشمعدان. ص78
öteki dünyanın hayaletlerine.s70	أرواح الحياة الآخرة ص80
ekmeğin okkası . s71	أوقية الخبز ص81
Sıradan askerlerin, görgüsüz paşaların, şımarık şehzadelerin zevki s72	ذوق الجنود العاديين والباشاوات الفظيين والأمرء المدللين. ص82
Padişah'ın tam önündeyken.s74	أمام السلطان ص86
dağın içindeki.s74	وسط الجبل ص86
kâfirin memleketini s74	مملكة الكفار ص86
meydanın zeminini, s75	أرض الساحة ص87
genç nakkaşın yeteneksizliğindendi. S76	عدم موهبة النقاش الشاب ص87
aklın sessizliği s77	صمت العقل ص88

gözün musikisidir. s77	موسيقى العين ص88
Üstat Osman'ın elini	يد الأستاذ عثمان ص88
Nakşın zamanını s78	عن زمن النقش. ص89
kitapların sayfaları S80	صفحات الكتب ص92
İltifat ve altının çokluğu S80	كثرة المديح والذهب ص93
Şeytan'ın da dürtmesiyle S80	وسوسة الشيطان ص93
Şeytan'ın da teşvikiyle S81	بتشجيع الشيطان ص94
duvarla otların arasında, S81	بين الجدار والأعشاب . ص94
resmin güzelliğini . S82	جمال الرسم ص95
atın burnuna . S82	في أنف الحصان . ص95
üslubun anasıdır, s83	أبو الأسلوب. ص95
şahın kızı, s83	ابنه الشاه. ص95
Akşam karanlığı :s83	ظلمة المساء.ص95
güzel kızın resmine s83	إلى رسم الفتاة الجميلة. ص96
kızların yüzünü s83	وجوه الفتيات.ص96
Nakkaşın hünerini . S84	من مهارة النقاش. ص97
boyaların, hokkaların, mührelerin, fırça ve kalem ve maktaların arasına S84	بين الأصباغ والحقاق وممسدات الورق الزجاجية، والفراشي والأقلام والمشارط. ص97
Erzurumlu vaizin çevresindeki . s85	حول الواعظ الأرضرومي ص98
ocağın kenarında s86	بجانب الموقد. ص99
sayfanın endamını s86	أبعاد الصفحة. ص99
Nakşın zamanı. S87	زمن النقش 101
minarenin tepesinde. S88	أعلى المنذنة ص102
puta tapanların ve Hıristiyanların resminden s88	عن رسم الوثنيين والمسيحيين. ص103
Selahattin Han'ın askerlerini S89	جنود الخان صلاح الدين. ص103
ölü şahın kitaplarını S89	كتب الشاه الميت . ص103
Neriman Sultan'ın karşısına S89	مقابل السلطانة نرمين . ص104
geçmişin korkunçluğunu s90	مخاوف الماضي. ص104
her zaman güzel Neriman Sultan'ın yeni kocası oldu S90	صار زوج السلطانة نرمين الدائمة الجمال. ص105
nakkaşın hikâyesi s90	حكاية النقاش . ص105

eski büyük üstatların tarzında . S90	على طراز الأساتذة الكبار القدماء. ص105
nakkaşhanelerin içerisindeki s91	بين النقاشين . ص105
bulutların kıvrımlarını , s91	تلويحات الغيوم ص105
eski efsane zamanların sonsuzluğundan . s92	عن لا نهائية الزمن الأسطوري القديم. ص106
esnafın, loncaların, ahalinin, askerlerin ve haydutların geçişini S92	مرور الباعة والعربات والأهالي والجنود والصووص ص107
"Eski ustaların aksine . S93	على عكس المعلمين القدماء. ص108
kâfirin askerini s93	جنود الكفار . ص108
saldıran atların coşkusunu . s93	هيجان الخيول المهاجمة . ص108
"Anlattığın o üç hikâyenin hissesi nedir? " S94	ما هو مغزى الحكايات الثلاث التي حكيتها؟" ص108
nakkaşın hüneri . S94	مهارة الرسام. ص109
zamanın dışına S94	خارج الزمن ص109
şamdanların ışığında . s97	في ضوء الشمعدان. ص113
kitabın bütün güzellikleri s97	جماليات الكتاب ص113
şahların, şehzadelerin kitaplarına . S98	في كتب الشاهات والأمراء ص114
Çocuğun önüne s98	أمام الولد ص115
İskender'in ölen Dara'yı kucaklaması s98	احتضان الإسكندر لأدارا الميت ص115
hocanın hikâyesi . S98	حكاية المعلم ص115
hekimlerin yarışması s99	مسابقة الحكماء ص115
çocuğun önüne s99	أمام الولد ص115
çocuğun tarifinden S99	من شرح الولد ص115
kitapların ciltlenmesini S99	تجليد الكتب ص115
şamdanların ışığında s100	في ضوء الشمعدانات ص116
nakkaşın aramasıdır . S100	بحث النقاش ص116
kör nakkaşların hafızalarından s100	ذاكرة النقاش الأعمى ص116
az önce gördüğü atın hatırasıdır ki S100	ذكرى الحصان الذي رآه قبل قليل ص117
şamdanların ışığında s100	في ضوء الشمعدانات . ص117
binlerce kitabın sayfalarını S101	آلاف صفحات الكتب ص117
Heratlı eski ustaların sayfalarına s102	صفحات الأساتذة الهراتيين القدماء ص118
Kapının eşiğinde durdum . S104	وقفت في عتبة الباب ص120
kurtların ulumalarını . S105	عواء الذئاب ص121

Evin içi S106	داخل البيت ص122
Dünyanın seslerini S109	أصوات الحياة . ص127
Babanın onayı S113	موافقة الأب ص131
Merdivenin yanında S113	بجانب الدرج ص132
kitabın sayfalarına . S115	إلى صفحات الكتاب ص133
kuyunun dibindeki s115	في قعر الجب . ص133
araba takımları, tekerlekler satan, demir işleri yapan dükkânların, saraçların, eğercilerin, koşumcuların, nalbantların önünden. s115-116	من أمام الدكاكين التي تبيع لوازم العربات والعجلات والحدادين والسراجين وبانعي الأئنة والبيطرة. ص134
kurşuni bir sisin içerisinde . s116	وسط الضباب الداكن. ص134
nakkaşların ve hattatların arasındaydım . S116	كنت بين النقاشين والخطاطين ص134
soluk lambanın ışığında s. S116	في ضوء المصباح الشاحب . ص134
merhumun kardeşlerinden . S116	أخوة المرحوم ص134
Merdivenlerin ortasında . S117	في منتصف الدرج ص135
şehrin dışına S117	خارج المدينة ص136
pusun içinde S117	وسط الضباب ص136
Sessizlik ve pusun içinde S117	وسط الصمت والضباب ص136
Surların altına S117	تحت السور ص136
çocukların çığlıklarını S118	صياح الأولاد ص136
Eyüp'ün düzlüğüne S118	إلى سهل أيوب ص136
nakkaşların, ressamların çoğu S118	كل النقاشين والرسامين ص137
Mezarın çevresi S119	حول القبر ص138
Doç'un sarayında S120	في قصر الدوق ص139
sarayın dehlizlerinden S120	عبر دهاليز القصر ص139
cenazenin sonuna kadar S122	إلى خلف الجنازة ص141
çınarın arkasında s122	وراء الشجرة ص141
rahmetlinin adıydı s122	اسم المرحوم ص141
kıskançlığın rengi S123	لون الغيرة ص142
Erzurumlu vaizin adamlarıyla S124	مع رجال الواعظ الأرضرومي ص144
eski ustaların usûllerine S126	بأصول المعلمين القدماء ص145
Haliç'in tâ ortasından S127	وسط الخليج ص147

Şehirlerin zekâsı S127	ذكاء المدن ص147
cinayetlerin çokluğuyla S127	بعدد الجرائم ص147
sefilin iftiralarını S128	بافتراءات السافل ص147
karlı sokağın ortasında S128	وسط الزقاق المغطي بالثلج ص147
Sokağın ucunda S128	في نهاية الزقاق ص147
altının suyu S129	بماء الذهب ص149
altının miktarına S130	لعيار الذهب ص151
köylünün altınını S131	ذهبية القروي ص151-152
Burası sarımsak seven adamın ağzından S133	من رائحة فم الرجل الذي يأكل الثوم ص153
ölülerin dirilişini S136	بعث الموتى ص156
dünyanın merkezine S137	في مركز العالم ص157
sayfanın istifinde S138	توزيع الصفحة ص158
âlemin ta merkezine s138	في مركز العالم ص158
resimlerin karşısındaki S140	مقابل الرسوم ص161
"Ölümün resmi S140	رسم الموت. ص161
Şeytan'ın resmi. S140	رسم الشيطان ص161
nakkaşhanenin usta nakkaşlarına S140	رسامي النقش خانة ص161
dünyanın merkezine S141	في مركز العالم ص162
nakkaşların huylarından .S143	عن تصرفات النقاشين ص164
Açık kapının önünde S143	أمام الباب المفتوح ص164
soğuk gecenin içinde S143	في قلب الليل البارد ص164
Odanın ortasında S144	وسط الغرفة ص166
namaz kılan birinin dikkatini S145	وعى المصلي ص167
ışığın ve gölgenin harikalarından S145	روعة النور والظل ص168
evin içinden S146	من داخل البيت ص168
ikinci kattaki hayal pencerenin kepengi S148	بسحاب النافذة الخيالية فى الطابق الثاني. ص171
Asılmış Yahudi'nin evindeki S148-167-169-174-175-226-234	في بيت اليهودي المشنوق ص171-196-200-204-268-279
Ağaçların içinde S154	وسط الأشجار ص179
eski üstatların mükemmeliyetiyle S158	مثالية الأساتذة القدماء ص184
nakkaşın gücünü S158	قوة النقاش ص184

herkesin ölümü	موت الجميع ص185
güneşin ışıklarını	بأشعة الشمس ص186
Ölümün resmi S160	رسم الموت ص187
karanlığın içinde S163	وسط الظلام ص191
Sokağın ucundaki S164	أول الزقاق ص192
tavuğun başını ve ayaklarını S164	رؤوس الدجاج وقوائمه ص192
ocağın yanında s166	بجانب الموقد ص194
rahlenin kenarına S167	بجانب (الرحلة) ص196
Önceki Padişah'ın sevgili hekimi S167	حكيم السلطان السابق ص196
karanlık dolabın kenarına. S175	عند حافة الخزانة المظلمة ص205
mumun alevi S180	شعلة الشمعة ص231
Yazının akışıyla S183	تتدفق الكتابة ص216
yaprakların dalgalanışı S183	تماوج الصفحات ص216
sayfanın tezhibi S183	تذهيب الصفحات ص216
kırlangıcın telaşı S183	بانهماك السنونو ص216
âşıkların telaşı S183	انهماك العاشقين ص216
mumun alevi S180	شعلة الشمعة ص231
Asılmış Yahudi'nin hayaleti S186	روح اليهودي المشنوق ص220
eşyaların içine S186	داخل الأغراض ص220
çocuğun gözüne s186	عين الولد ص221
yakalamanın gururuyla S186	بتفاخر الإمساك ص221
asılmış Yahudi'nin ruhunu S190	روح اليهودي المشنوق ص226
Enişte Efendi'nin sokağında S192	في زقاق الأفندي زوج الخالة ص227
Enişte Efendi'nin kitabına S192	إلى كتاب الأفندي زوج الخالة ص228
resmin içine S194	داخل الرسم ص229
sokadaki murdar köpeğin gözünden S196	بعين الكلاب الشاردة القذرة ص231
Şamdanın mumunu S197	شمعات الشمعدان ص233
Mumun ışığında S199	ضوء الشموع ص235
herkesin hafızasına s200	في ذاكرة الجميع ص236
bütün âlemin güzelliği S200	لجمال العالم بأسره ص236
Enişte Efendi'nin arkasından S203	من خلف الأفندي زوج الخالة ص240
hocaların, vaizlerin, kadıların, şeyhlerin	هجوم الفقهاء والوعاظ والقضاة والشيوخ

hücumlarına S206	ص244
resmin içinde S206	داخل الرسم ص245
kuyunun yakınında s208	بجانب الجب ص246
sayfanın istifinden S209	توزيع الصفحة ص248
Tuncun ağırlığı S210	بثقل البرونز ص249
hokkanın dengesi S210	توازن الحقة ص249
kırmızı mürekkebin sırları S210	أسرار الحبر الأحمر ص249
kırmızı boyanın sırlarını S210	أسرار الحبر الأحمر ص249
zamanın da kıvamı S210	كثافة الزمن ص249
dünyanın seslerine ve tıkırtılarına . S217	على أصوات وقرقعة الدنيا . ص257
Merdivenlerin yarısında S222	وسط الدرج ص264
taşlığın üzerinde s223	فوق الفسحة الحجرية ص264
kapkaranlık odanın içini s223	داخل الغرفة المظلمة ص264
lambanın ışığında S223	على ضوء المصباح ص264
merdivenlerin başında S223	عند الدرج ص264
Nehrin öte yakasından S224	من وراء النهر ص266
çocukların odasından S225	من غرفة الأولاد ص267
mutfağın girişinden S225	في مدخل المطبخ ص268
odanın kapısını S225	باب الغرفة ص268
büyük odanın köşelerini S225	زوايا الغرفة الكبيرة . ص268
ahırın duvarında S225	جدران الإسطبل ص268
Kaleleri kuşatan orduların bayraklarında s230	في رايات الجيوش المحاصرة للقلاع ص273
padişahların ayaklarını s230	أقدام السلاطين ص273
en usta şairin kaftanına s231	على قفطان الشاعر الأهم ص274
meleklerin kanatlarına s231	على اجنحة الملائكة ص274
kadınların dudaklarına s231	على شفاه النساء ص274
gözün dokunuşu .s231	لمس النظر ص274
sağırların müziği s231	موسيقى الطرشان ص274
rüzgârın uğultusu s231	صفير الرياح ص274
Çubuğun ucuyla S232	رأس العود ص275
Renklerin anlamı S233	معنى الألوان ص277

kadınların boşanmasına s238	طلاق النساء ص283
altının ışıltısıyla S241	بريق الذهب ص288
padişahların saraylarını S242	قصور السلاطين ص289
Velinin vekilisin S244	وكيل الولي ص291
kadının naibi S244	نائب القاضي.ص291
harap evin sokağında. S247	في زقاق البيت الخرب ص295
Mutfağın bir köşesinde S252	في زاوية المطبخ ص300
çocukların huysuzluk S253	مشاغبة الولدين ص302
hastalığın ateşi s256	حرارة المرض ص306
padişahın sarayında s265	في قصر السلطان ص306
kandilin ışığında s258	في ضوء القنديل ص307
resimlerin üzerine s258	فوق الرسوم ص308
minderin üzerine s258	فوق البساط ص308
mumun ışığında s258	ضوء الشمعة ص308
kırmızının benzersizliğinden S258	فراة اللون الأحمر ص309
ağacın kederi s259	كدر الشجرة ص309
iki abdalın hüznünden s259	حزن الدرويشين ص309
Mumun titreyen ışığında s259	في ضوء الشمعة المرتجف ص310
Kimsesizlerin şehrinden s260	من مدينة الأيتام ص311
hikâyenin ortasında S260	وسط الحكاية ص311
yorganın içinde S261	تحت اللحاف ص311
Evin içinde s261	داخل البيت ص312
Evin içinden S262	من داخل البيت ص313
ağaçların arkasından S263	من خلف الأشجار ص313
Hançerin sipsivri ucunu S484	رأس الخنجر الحاد ص585
Mutluluğun resmi S500	رسم السعادة ص604
Heratlı eski üstatların usulüyle S500	على طريقة الأساتذة الهراتيين القدماء ص604
mutluluğun yerine S500	موضع السعادة ص604
Evin içinden S264	من داخل البيت ص314
kapının birkaç adım gerisinden S264	خلف الباب بعد خطوات ص315
sokağın kenarındaki S264	عند حافة الزقاق ص315

ağaçların arkasına S264	وراء الأشجار ص315
ağaçların arasında S265	بين الأشجار ص316
Karanlığın içinde S265	وسط الظلام ص316
Alçağın teki S265	أحد السفلة ص316
güzel kırsağın üzerine S268	فوق المهرة الجميلة ص322

5.1.1.2. Tamlayanı Özel İsimden Oluşan Tamlama

Arapçada özel isimlere alem denir. Bu alemlerin tamamı marife (belirli) olarak kabul edilmektedir. (ال) takısı alıp almaması özel isimlerin marife oluşunu değiştirmez. Romanda tamlayanı özel isimden oluşan tamlamanın sayısı 152 adettir. Bunların hepsi aşağıdaki tablo 5'te göreceğimiz gibi hiç eke ihtiyaç duymadan aynı şekilde aktarılmaktadırlar.

Tablo 5

Özel İsimden Oluşan Tamlamaların Örnekleri

Timur'un askerleri...s10	جنود تيمور ص8
Hazreti Muhammed'in yolundan .s16	نهج حضرة محمد ص17
Hüsrev ile Şirin'in sonunu. s26	نهاية خسرو وشيرين ص28
Büyük üstat Behzat'ın resmi, s26	رسم المعلم الكبير بهزاد ص29
Behzat'ın bu tutumunda . S27	موقف بهزاد ص29
Nizami'nin şiirini . s32	شعر نظامي ص36
Kara'nın yokluğunda. s34	في غياب قره ص38
Şeküre'nin varlığını . S34	بوجود شكورة ص38
Kara'nın elini. s38	يد قره ص43
Kara'nın atıydı. S41	حصان قره. ص47
Orhan'ın yüzü . s43	وجه أورهان. ص49
Şeküre'nin ağzını . s43	فم شكورة. ص49
Şeküre'nin oğlunu . s43	ابن شكورة ص49
Şeküre'nin mektubu s49	رسالة شكورة ص56

Hüsrev ile Şirin'in hikâyesinde S53	في قصة خسرو وشيرين ص60
Hüsrev'in resmini S53-182	رسم خسرو ص60-215
Ziver Paşa'nın kızlarından . s55	مع بنات زيوار باشا ص62
Şeküre'nin mektubunu .67	رسالة شكورة ص77
İstanbul'un dar sokaklarını , s68	أزقة إسطنبول ص79
İstanbul'un damlarını, kubbelerini, bahçelerini. S68	أسطح اسطنبول وقبابها وحدائقها ص79
Ayasofya'nın arkasındaki. S69	خلف أيا صوفيا ص79
Kazvin'in ve Herat'ın efsanevi nakkaşları s71	نقاشو قزوین وهرات الأسطوريين ص82
Herat'ın kuzeyindeki s80	شمال هرات. ص92
Şirin'in yanında . S81	بجانب شيرين. ص94
Raşidüddin'in tarihine .s82	تاريخ راشد الدين . ص95
Hülagü'nün askerlerince s88	جنود هولاکو . ص102
Dicle'nin sularına . s88	في نهر دجلة، . ص102
" Selahattin Han'ın adını.S89	اسم صلاح الدين. ص103
Horasanlı Uzun Mehmet'in adını duymuştum S92	سمعت باسم محمد الطويل الخراساني ص106
Timur'un torunu Uluğ Bey'in oğlu Abdüllatif s98	حفيد تیمور عبد اللطيف بن أولوغ ص114
"Firdevsi'nin Şehname'sinden s99	من شاهنامه الفردوسي ص115
"Mevlana'nın Mesnevi'sinden s99	عن مثنویات مولانا ص115
Allah'ın hatıralarını s99	إلهام الله ص116
Behzat'ın hocası . S100	معلم بهزاد ص116
Allah'ın meleklerini S101	ملائكة الله ص117
"Üstat Mirak'ın etkisiyle s101	تأثير ميراک ص118
Kara'nın mektubunu . S106-109-169	رسالة قرة ص123-127-199
"Hasan'ın mektubunu S107-109-170	رسالة حسن. ص123-127-200
Şeküre'nin hicrîkleri. S115	بجاء شكورة . ص133
Zarif Efendi'nin katili s118	قاتل ظريف أفندي . ص137
İstanbul'un kubbelerini . S124	قباب إسطنبول. ص144
Zarif'in düşmanları S126	أعداء ظريف ص145
Zarif'in zarafetine, S126	ظرافة ظريف . ص145
Bohçacı Esterin bakışlarındaki S135	في نظرة إستر بائعة الصرة. ص155

Aziz İstefan'ın gömülüşünü S136	دفن القديس استيفان ص156
Şeküre'nin gözüyle S145	عين شكورة ص168
Kara Efendi'nin peşine S155	خلف قره أفندي ص179
Kara'nın başına S156	إلى رأس قره ورقبته ص180
Kara'nın yüzünü S171-172(2)	وجه قره ص202(3)
Şevket'in bir elinde S178	في يد شوكت ص210
Kara'nın kucağına S180	في حضن قره ص212
Şeküre'nin öfkesine S185	غضب شكورة ص219-220
Zarif Efendi'nin öldürölmesinden S188	قتل ظريف أفندي ص222
Allah'ın sıfatıdır. S198	صفات الله ص234
Allah'ın yoluna s209	طريق الله ص248
Azrail'in elinde s218	بين يدي عزرائيل ص259
Orhan'ın üstüne S225	فوق أورهان ص267
Hayriye'nin parmağını S225	إصبع خيرية ص267
Hayriye'nin eline s234	في يد خيرية ص279
Kara'nın tepkisinden S235	ردة فعل قره ص280
İstanbul'un kedisi S241	قطط إسطنبول ص288
Boğaz'ın dibine s242	قاع البوسفور ص289
Şeküre'nin velisi S243-246	ولي شكورة ص291-293
Şevket'in kulağına S248	في أذن شوكت ص296
Şeküre'nin kapısına S249	باب بيت شكورة ص297
Şeküre'nin yanında S250	عند شكورة ص298
Allah'ın gazabı s255	غضب الله ص304
Kara'nın elinden s255	من يدي قره ص304
Şevket'in küçüklüğü s256	طفولة شوكت ص305
Kara'nın kucağına s256	حضان قره ص305
Orhan'ın kışını s257	مؤخرة أورهان ص307
Hasan'ın kederli sesinde S263	صوت حسن المهموم ص313
Şeküre'nin babası S263	والد شكورة ص314
Hayriye'nin kucağına s264	في حضن خيرية ص315

5.1.1.3. Tamlayanı Kişi Zamirinden Oluşan Tamlamalar

Bilindiği üzere zamirler, ismin yerini tutan kelimelerdir. Arapçada zamirlerin tamamı belirli (marife) kelimeler olarak kabul edilmektedir. Bu yüzden tamlayanı zamir olan isim tamlaması belirtili isim tamlaması olarak bilinmektedir. Romanda toplam 391 adet kişi zamirinden oluşan tamlama karşımıza çıkmıştır. Aşağıdaki tablo 6'da onların aktarılış şekilleri gösterilmektedir.

Tablo 6

Tamlayanı Kişi Zamiri Olan Tamlamaların Aktarılış Şekli

benim sesimi s10	صوتي ص 8
benim durumum S11	مثلي ص 9
benim içimde s11	في داخلي ص 9
sizlerin canını s11	أضايقتكم ص 10
Benim Adım Kara s13	اسمي قررة ص 13
onun mucizelerini s20	معجزاته ص 22
benim kolumun S24	ذراعي ص 26
benim soyumdan S24	من سلالتي ص 26
onun koluna s 24	من ذراعه ص 26
Onların korkuları s24	مخاوفهما ص 26
benim durumuma . s26	لوضعي ص 28
sizin boğazınıza S26	رقابكم ص 29
sizin ölümünüze S26	بموتكم ص 29
benim imzam s27	توقيعي ص 30
Bu bizim işimiz. S28	هذه شغلتنا ص 31
Bizim de sorumluluklarımız, irademiz var s29	لنا نحن مسؤوليتنا و إرادتنا ص 32
benim yanımda s30	معي ص 33
bizim evimizde s32	إلي بيتنا ص 36
onun sarayına s33	إلى قصره ص 37

bizim hakkımızda S33	بنا ص 37
benim mektubumdan S35	من رسالتي ص 39
onun da kapısı S39	بابها ص 45
sizin evinizdir. S43	بيتكم ص 49
benim merakımı S49	فضولي ص 56
bizim yazımızı S49	حروفنا. ص 57
sizin yazınızı S49	كتابكم ص 57
onun karşısına S54-55	أمامه ص 62
benim aleyhime S54	ضدي ص 62
benim tepkimi s56	ردة فعلي. ص 63
benim şu hikâyemi S57	لحكايتي هذه. ص 64
benim hakkımda S57	عني. ص 65
onun kitaplarında S57	في كتبه ص 65
onların ağzından s58	من لسانهما ص 66
benim kapımı S59	بابي ص 66
benim Hasan ile evlenmemdi s59	زواجي من حسن. ص 67
Benim abuk sabuk ulularım S60	صراخي اللواعي ص 68
onun gerçek yüzünü s67	وجهها الحقيقي ص 77
Onun zamanında S71	في عهده ص 82
bizim Serhat Paşamızla S71	سرهاد باشانا ص 82
"Onun yerine" s75	مكانه ص 86
Onun bakışı ve idraki s84	نظرته وإدراكه ص 97
onların âlemini S87	عالمهم ص 101
onların gözyaşlarından s92	دموعهم ص 107
senin yüzünü S104	وجهك ص 121
benim işim S107	عملي ص 123
onların işi S107	عملهن ص 123
senin o akıllı yüreğin S107	قلبك الذكي ص 125
senin boşanmana S111	طلاقك ص 130
senin kafana S112	في عقلك ص 130
benim canım kızım S112	روحي ص 130
sizin kararınızdan S112	على قراركم ص 130

benim hıçkırıklarımı ve çığlıklarımı S113	بڪائي ونواحي ص132
benim yatağıma S113	على فراشي ص132
benim etkimle S117	بتأثيري. ص135
benim kitabım S118-119-142	ڪتابي ص163-137
onun gelmesi s123	ذهابه ص142
benim özel durumumda S124	في وضعي الخاص ص143
sizin bakışınızı S124	نظراتكم ص143
benim cinayetimde ve kelimelerimde S124	في جريمتي وڪلماتي أيضاً. ص144
onun üzerine S124	فوقه ص144
Onun yerinde S126	مكانه ص146
Benim parlaklığımla S129	بريقي ص149
senin altınım S131(2)	ذهبيتك ص151
Benim altınım S131	ذهبتي ص151
senin kölen S141	عبدي ص162
onun elinden S141	يده. ص162
hikayesini yaz onun. S142	اكتب حكايته. ص163
benim zorumla S142	على إلحاحي ص164
senin yüzünden S144	بسببك ص165
onun bakışı S146	نظراتها ص168
benim kafam S155	عقلي ص179
bizim kitabımızı S155	ڪتابنا. ص179
onun resmini S158	رسمه ص184
Benim varlığım . S158	وجودي ص184
benim resmime S159	لرسمي ص186
kızım benim S163	فتاتي ص190
Senin tembel oğlan S163	ابنك الكسول ص190
Senin haberini S163	أخبارك ص190
Senin oğlan S165	ابنك ص193
senin varlığımı S166	بوجودك ص195
onun kanından S168	بدمه ص196
onun koynuna S169	فراشه ص199

benim ağabeyimle. S170	من أخي الكبير ص200
"Senin gibisiyle S171	مثلك ص201
bizim gözlerimiz S171	عيوننا ص201
onun ağzına S172	فمه . ص202
benim şefkatimle S172	شفقتي . ص202
benim mağrur halime S172	بحالتي المغرورة ص203
benim içime S173	داخلي ص203
Benim döşeğimi S173	فراشي . ص204
Senin babanı S175	أباك ص206
bizim evimiz S181	بيتنا . ص213
Şu benim zavallı hikâyem S183	حكاييتي المتواضعة هذه ص216
Onun babasını	أبيه ص220
benim kırık kalbimi S188	قلبي المكسور ص223
Benim sersemliğime S190	من سذاجتي ص225
bizim aklımızda s200	في ذاكرتنا ص236
onların iftiralarına S201	افتراءاتهم ص237
senin yüzünden S207 (2)	بسببك ص246 (2)
senin resimlerine S209	إلى رسمك ص248
Senin kalemin S209	قلمك ص248
senin resmine S209	إلى رسمك ص248
benim açmam S210	فتحي ص248
senin şiirin s211	شاعريتك ص250
onların resimleri S211	رسومهم ص250
bizim usûllerimiz S212	أساليبنا ص251
benim o anki kimsesizliğimi S214	وحدتي في تلك اللحظة . ص254
benim korkum s215	مخاوفي ص254
benim dinmeyen kırmızı kanım. s215	دمي المتدفق دون توقف ص254
benim yerimde s222	مكاني ص263
sizin babanız S222	أباكم ص263
benim sessizliğimden	من صمتي . ص265
benim ağır yanım. S231	جانبي الثقيل ص274
benim hafif yanım. S231	جانبي الخفيف . ص274

benim kan rengimden S233	بلوني الدموي . ص277
benim velim S235	ولئي ص280
senin hüner ve gayretinle s237	بمهارتك وجهودك ص282
senin oğullarınmış S237	ابنك . ص282
onun yerini S237	مكانه . ص282
benim bu halime S237	لحالتی هذه ص283
benim durumumda s238	أمثالی ص283
benim akıllarım S239	أفکاري ص284
benim zekâmı S239	ذکائي ص284
Benim de derdim S241	قضيتي ص288
benim mutluluk hayallerim s242	روای السعيدة ص289
onun kocası S249	زوجها . ص298
onun kederindeydi. S250	مع همومها . ص298
benim talihsiz yetimlerim s254	یتیمی ص303
benim yerim s255	مکائي ص304
onların yeri s255	مکاتهما ص304
benim güzel oğullarım s255	ولديّ الحلويين ص304
onun sözünden s255	عن طاعته ص304
benim elim s255	يدي ص305
yetimim benim s255	یتيمي ص305
benim öfkelerimden s260	غضبي ص310
sizin dikkatinizi s266	انتباهکم ص317
benim karım s273	زوجتي ص326
benim hıçkırıklarım s274	شهشهاتي ص327
benim hatıralarımdan s285	ذکرياتي ص339
benim tecrübem s285	تجربتي ص339
benim hatıram s285	ذاکرتي ص339
benim hakkımdan s286	بحقي ص340
benim sırtıma s289	إلى ظهري ص343
benim usta nakkaşlarıma s296	من نقاشيّ ص305
benim güzelliğimi S499	جمالي ص63
benim yüzümü S500	وجهي ص603

5.1.1.4. Tamlayanı İşaret İsminden Oluşan Tamlamalar

İşaret isimleri, yakındaki, az ötedeki veya uzaktaki bir varlığı göstermek, işaret etmek için kullanılan marife/belirli isimlerdir. Bu işaret isimleri yine de kendi başına belirli bir kavram göstermektedir. Aşağıda işaret isimlerin Arapçada veriliş şekilleri ele alınmaktadır.

Tablo 7

Tamlayanı İşaret isimlerinden Olan Tamlamaların Aktarıliş Şekli

bunların niyeti. S22	نية هؤلاء. ص24
Bunun üzerine. s33	إثر هذا . ص37
Bunların en parlaklarını1. s63	ألمع هؤلاء. ص72
Bunların karıları s66	نساء هؤلاء . ص75
bunun nedeni, S99	سبب هذا . ص115
Bunun çekimi S211	جاذبية هذا ص250

5.1.2. Belirtisiz İsim Tamlaması Olarak Aktarılmış Tamlamalar

Belirtili isim tamlamasının ikinci aktarıliş şekli belirtisiz tamlama olarak aktarılmaktadır. Aşağıda belirteceği üzere belirtisiz isim tamlaması olarak tercüme edilen örneklerde hepsinde türkçesinde tamlamadan önce (bir) belirtisiz zamirinin tamlamaya girmiş olmasıdır.

Tablo 8

Belirtili İsim Tamlaması Belirtisiz Tamlama olarak Aktarıliş

Bir kuyunun dibinde. S9	في قعر جب. ص7
bir kaşığın içine, S10	على ملعقة أحياناً. ص8
bir yalının, bir konağın tavanına S10	على سقف فيلا أو شاليهه ص8

Bazen bir aynanın arkasına, S10	على خلف مرآة أحياناً، ص8
bazen bir sandığın üzerine.. S10	على صندوق أحياناً. ص8
bir kuyunun dibine s11	في قعر جب ... ص10
başka bir kadının peşinden...s12	وراء امرأة أخرى ص10
Şehre giren bir geminin bana pır pır selam yollayarak indirilen yelkenleri s17	حيثتى أشرعة سفينة تدخل المدينة باهتزازها وهي تنزل.. ص18
mezarlığın karanlık bir köşesinde..s14	فى زاوية مظلمة من زوايا المقبرة.. ص14
berbat bir düşmanın etine..s18	فى لحم عدو سيئ . ص19
hâlâ yanan bir kandilin soluk ışığı s24	ضوء قنديل ما زال يضى .. ص26
bir nakkaşın inceliğine. S30	بحساسية نقاش. ص33
birinin resmiydi s35	رسم شخص. ص40
bir cambazın narin gövdesi s46	جسد بهلوان ص52
Doğu seferinden Erzurum'a geri dönen görgüsüz bir paşanın çadırında, s72	فى خيمة باشا فظ عائد إلى أرضروم من حملة فى الشرق. ص82-83
"Körlüğün nesidir?" S78	أي عمى" ص89
bir halının kenarına s85	على طرف سجادة ص98
bir tek kişinin hayaliyle S104	خيال شخص واحد . ص121
Cehennem'e yolladığım budalanın daha da budala bir akrabası . S122	أحد اقرباء المرحوم الأكثر خبالاً من المرحوم، الذي أرسلته إلى جهنم، ص141
bir atın onda biri S130	عشر حصان ص150
Bir genç ve güzel cariyenin ellide biri olacak tek ayağı; S130	قدم جارية شابة جميلة يعادل واحداً بالخمسين منها ص150
yaşlı ve şişman bir cariyenin bacakları. S130	رجلا جارية سمينة عجوز. ص150
bir ustanın sarımsak kokan ağzında S131	فى فم معلم تفوح منه رائحة الثوم. ص151
bir testinin içine S132	فى جرة ص152
bir taşın altında S132	تحت حجر ص152
Bir hamamda ocağın kenarında S133	فى طرف موقد حمام ص153
bir şişenin dibindeS133	فى قعر زجاجة ص153
bir bunağın saçmalıklarına S141	تخریفات عجوز ص162
bir çalının içinden çıkacaktı. S150	من وسط دغل ص172
varolmayan bir şeyin gölgesi S186	ظل شى غیر موجود ص221

bir rahlenin başında S194	وراء (رحلة) ص229
Bir nakkaşın hüneri ve resimleri S200	مهارة نقاش ورسومه ص236
aklının bir köşesiyle S205	زاوية من زوايا عقلي ص243
bir minarenin şerefesinden s211	من شرفة منذنة ص250
dar bir elbisenin içinden s218	من لباس ضيق . ص258-259
bir kandilin ışığını S221	ضوء قندیل ص262
renk bir kubbenin altında s230	تحت قبة ملونة ص273
bir kitabın sayfasındaki s239	صفحات كتاب ص284

5.1.3. Zincirleme İsim Tamlaması Olarak Aktarılmış Tamlamalar

Belirtili isim tamlaması Arapça'da bazen zincirleme isim tamlaması olarak çevrilmektedir. Bu durum, belirtili isim tamlamasında üstünlük sıfatı "en" içerdiği zaman karşımıza çıkabilmektedir. Eserde belirlenen 12 adet örnek bu durumu açık bir şekilde göstermektedir.

Tablo 9

Belirtili İsim Tamlaması Zincirleme Tamlama olarak Aktarılışı

Kuran-ı Kerim'in en güzel surelerinden.s20	من أجمل سور القرآن الكريم.. ص21
hikâyenin en güzel meclisini..s35	أجمل مواقف الحكاية ص39
Osmanlı'nın baş düşmanıydı s63	أكبر أعداء العثمانيين . ص72
cihanın en nakışsever padişahıydı,s63	أكثر محبي النقش في العالم . ص72
cihanın en büyük harikalarını . S63	أروع روائع العالم . ص72
bahçenin en kuytu yerine S82	في أكثر مواقع الرسم ظلمه. ص95
Mahallenin en güzel kızıyla yeni evlendim. S84	من أجمل بنات الحي. ص97
cihanın en zengin şahı Ekber Han,S95	أغنى سلاطين الأرض، الخان الأكبر، ص111
cihanın en parlak nakkaşları yanına gelsinler. S95	ألمع نقاشي العالم ص111

dünyanın en güzel kadını var. S128	أجمل فتاة في العالم. ص147
Şah Tahmasp'ın en güzel resimleri S199	وأجمل رسوم الشاه طهماسب ص235

5.1.4. Cümle Olarak Aktarılmış Tamlamalar

Belirtili isim tamlamalarının bir kısmının Arapçada cümle olarak çevrildiği görülmektedir. Bu tamlamalar ile Arapça karşılıkları aşağıdaki tablo 10'da belirtilmektedir.

Tablo 10

Belirtili İsim Tamlaması Cümle olarak Aktarılışı

İstanbul'da da paranın hiç mi hiç değeri kalmamıştı artık.s15-16	لم يتبق قيمة للنقود في اسطنبول. ص16
Fukaranın kahve içecek parası mı var?s20	هل لدى الفقراء ثمن قهوة يشربونها؟ ص21
Nakkaşın kendi şahsi usûlü , kendine mahsus bir rengi , sesi, var mıdır? S25-26	هل للنقاش أسلوبه الشخصي ولونه الخاص، وصوته؟ ص28
Ustalar ustası, nakşın piri Behzat'ın bir resmini ele alalım s26	لنتناول رسماً لمعلم المعلمين النقاش بيبي بهزاد. ص28
"Para neyin içinde ?" s29	بماذا توضع النقود؟ ص33
Frenk gâvurlarının ülkesinde zaten her köpeğin bir sahibi varmış. S22	يقال أن لكل كلب صاحباً في بلاد الأفرنج الكافرة. ص23
İşte evine dönmez savaştı kocanın bir de gözü dönmüş kardeşi var;. s49	وللمحارب غير العائد أخ سهران . ص56
Çünkü bu sözlerin öyle bir gücü , öyle bir çekimi vardı ki, ister istemez insan ilgi duyuyor, S28	لأن لهذه الكلمات قوة وجاذبية تجعل الإنسان يهتم بها شاء أم أبى ص30
Seni benden alıp uzaklara götürmeyecek bir damadın başımın üzerinde yeri var. S112	للرجل الذي لن يأخذك مني ويذهب بك بعيداً مكان على رأسي. ص131
Zavallı kocanın bir kardeşi var: Hasan. S187	لزوجي المسكين أخ اسمه حسن. ص221

Ama o, eski usûllerle yaptıkları resimlerin öyle bir çekimi var ki! S211	ولكن للرسوم التي يعملونها بأساليب جديدة جاذبية معينة . ص250
Senin bir itirazın var mı? S236	هل لديك اعتراض أنت ؟ ص281

5.2. Belirtisiz İsim Tamlaması

Belirtisiz isim tamlaması çeşitli anlam özellikleri taşıdığı için Arapçada çevrilmiş eşdeğerleri oldukça geniştir. Eserden çıkarılan örneklerin %70'i belirtili isim tamlaması, %17'si aynen Türkçedeki gibi belirtisiz isim tamlaması, %11'i sıfat ve %2'si iyelik grubu olarak çevrilmiştir. Bu farklı biçimler, tek tek sıklık oranına göre incelenecektir.

5.2.1. Belirtili İsim tamlaması Olarak Aktarılmış Tamlamalar

Belirtisiz isim tamlamalarının en büyük kısmı Arapçada belirtili isim tamlaması olarak çevrildiği görülmektedir. Aşağıda Türkçe belirtili isim tamlamasının Arapçada belirtili isim tamlaması olarak aktarılışı gösterilmektedir.

Tablo 11

Belirtisiz İsim Tamlamasının Belirtili İsimTamlaması Olarak Aktarılışı

Bahçe kapısına S9	باب الحديقة.ص7
Sayfa kenarlarını s9	أطراف الصفحة.ص8
Kitap sayfaları s10	صفحات الكتب.ص8
savaş meydanlarında s10	في ساحة الحرب ص8
cesetler arasında s10	بين الجثث ص8
Cennet köşklerine S10	قصور الجنة ص9
Vakıa suresinde s10	سورة الواقعة. ص9
hayat konusunda S11	حول الدنيا ص9
taş darbesiyle .s11	بضربة الحجر ص9
Geçiş anını s11	لحظة الانتقال ص10
bu genişlik hissiyle s11	بشعور التوسع هذا.ص10
göğüs kemiklerini, s12	عظام الصدر ص10

Ev sahibesi s14	صاحبة البيت ص14
Tavukpazarı'ndan .s14	من سوق الدجاج. ص14
buz parçacıkları s15	قطع الجليد ص15
yaz günlerini s15	في أيام الصيف ص15
Osmanlı askerinden s15	من جنود العثمانيين ص15
Acem şehirlerine s15	مدن العجم. ص15
sabun telleri .s15	خيوط الصابون ص15
sebze iskelesinden s16	عند رصيف الخضروات ص16
düşman kalesiymiş s16	قلعة للعدو. ص16
Beyazıt Camii'nde s19	في جامع ببيازيد ص16-17
Hazreti Muhammed soyundan s19	من سلالة حضرة محمد ص16-17
bu ahlaksızlık, pahalılık, cinayetler, soygunlar sırasında s19	في فترة التفسخ الخلقي والغلاء والجرائم والنهب. ص16-17
akıl karışıklığı	خربطة العقل ص17
Nalbant Çarşısı'ndan s17	من سوق البيطارين ص17-18
sis rengindeydi.s17	بلون الضباب ص18
Servi ve çınar ağaçları, s17	أشجار السرو والدلب ص18
cami avlusunda s17	بأحة الجامع
Akşam ezanından s17	وبعد أذان المغرب ص18
Acem şehirlerinde s17	مدن العجم ص18
hassa gilmanları S19	غلمان الخاصة ص20
âdemoğlu t s20	بني الإنسان ص21
Kehf suresini s20	سورة الكهف ص21
çoban köpekleri S21	كلاب الرعاة ص22
Zavalh köpekler boyunlarında s21	في رقاب الكلاب المسكينة ص23
köpek resmine s24	إلى رسم الكلب ص26
kaş göz işaretiyle s24	بحركات العين والحاجب ص26
gece yarıları s24	في منتصف الليل ص26
eğlence havasında S25	في جو التسلية السافلة ص27
sayfa istifinde s25	ترتيب الصفحة ص27
konu seçiminde s25	اختيار الموضوع ص27
kalabalık savaş ve av meclislerini s25	مشاهد الحرب والصيد المزدحمة ص27

ayak izlerine s25	أثار الأقدام ص28
üslup konusuna s25	إلى موضوع الأسلوب ص28
Gece yarısı S26	في منتصف الليل ص29
görme zevkinden S27	لذة الرؤية. ص29
bu yangın yerine s27	إلى مكان الحريق هذا ص29
üslup sorunları s27	أسئلة الأسلوب ص30
köpek ulumalarını s27	نباح الكلاب ص30
solgun ay ışığında S28	في ضوء القمر الخافت ص31
kış akşamları s31	أمسيات الشتاء ص35
sessizlik anlarında s33	في لحظات الصمت ص37
kış geceleri s35	ليالي الشتاء ص39
yüz resimlerine s35	إلى رسوم الشخصيات ص39
Boya ve zambak kokusunu s39	رائحة الألوان والصبغ ص44
kahve tepsisini s44	صينية القهوة ص50
kahve fincanlarını s44	فناجين القهوة ص50
aşk sürgünlüğü s44	منفى العشق ص51
han odalarında s45	غرف الخانات ص51
kar soğuğunu s45	ببرودة الثلج ص52
Nar ağacı nerede? s47	أين شجرة الرمان؟ ص53
vişne şuruplarıyla s53	بشراب الكرز ص61
cin korkuları s60	مخاوف الجان ص68
akşam sofrasını s61	سفرة العشاء ص69
hurma çiçeğinden s61	زهور التمر ص69
limon suyuyla s61	عصير الليمون. ص69
bozkır otları 62	أعشاب السهول ص71
çil yavrusu S63	فراخ الحجل ص72
nestalik hattı s63	خط نستعليق ص72
kitap sayfalarını S64	صفحات الكتاب ص73
aşk ve hayat nasihatları S64	نصائح العشق والحياة ص74
ağaç resmi S66	رسم الشجرة ص75
evlilik düşlerine S67	خيالات الزواج. ص77
gençlik hatıralarıma S68	إلى ذكريات الشباب ص78

nakkaşhane binasına S69	إلى مبنى النقش خانه ص79
kitap, nakış, resim aşkınıs71	عشق الكتب والنقش والرسم ص81
saray avlusunda S72	في ساحة القصر ص83
At Meydanı'nda s73	في ساحة الخيول ص85
kuş tüyünden s256	ريش الطير ص306
ölüm kokusunu s258	رائحة الموت ص308
Nakış odasında s260	في غرفة النقش ص311
Avlu kapısıydı s261	باب الحوش ص312
Üsküdar kadısı S263	قاضي الأسكدار ص314
Ölüm döşeginde S263	فراش الموت ص314
Avlu kapısına S264	إلى باب الفسحة ص315

5.2.2. Belirtisiz İsim tamlamasının Aynen Çevrilmesi

Aynı Türkçedeki gibi belirtisiz isim tamlaması olarak çevrilen tamlamaların çoğunun Türkçe olanında (bir) eki vardır. Bu tamlamaların örnekleri aşağıdaki tablo 12'de bulunmaktadır.

Tablo 12

Belirtisiz İsim Tamlaması Belirtisiz Tamlama Olarak Aktarılışı

bir kılıç darbesiyle.s10	بضربة سيف ص8
bir ud sesi	عزف عود ص17
bir keder anında s17	في لحظة كدر ص17
bir ciğerci dükkanında s17	إلى دكان "شواء أكباد" ص18
bir köpek resmi s17	رسم كلب ص18
Bir cinayet resmi s26	رسم جريمة ص28
servet ve itibar sahibi S34	صاحب ثروة وجاه ص38
Bir panayır günü S41	يوم مهرجان ص47
bir bayram sabahı S41	يوم مهرجان ص47
Bir çocuk saflığıyla s45	بصفاء طفل ص51
bu bir ıtır kokusu S50	هذه رائحة عطر ص57

bir tımar sahibi s58	صاحب أعطية ص65
bir ağaç resmi s62	رسم شجرة. ص71
bir de ufuk çizgisi.s62	وخط أفق ص71
çoban kılığında S64	بهينة راع ص74
bir köpek resmini S65	رسم كلب ص74
bir övgü sözü s90	كلمة مديح. ص105
bir ikinci vakti S92	في عصر أحد الأيام ص106
saray, hamam, kale resimleri vardır; s93	هنالك رسوم قصور وحمامات وقلاع ص107
Yeni bir kahve değirmeni s93	طاحونة قهوة حديثة ص108
hiç görmediğim cins bir pencere halkası s93	حلقة نافذة من نوع لم أر مثله ص108
bir at resmi S100	رسم حصان ص116
bir yaz akşamüstü S125	في مساء يوم صيفي ص144
bir av doğanı; S130	صقر صيد ص150
bir miskçi dükkânında S133	في دكان عطار ص153
bir çeşit mağrur çocuk oyununa S137	إلى لعبه ولد مغرور ص157
eski su küpünü S143	جرة ماء قديمة ص164
mantıklı bir oyun zevki S145	سعادة لعبة منطقية . ص167
bir at resmi S150	رسم حصان ص172
bir Afyonkeş resmini S151	رسم حشاش ص151
"Hayatımda hiç ölüm resmi görmeden ölüm resmi çizemem," S157	لا أستطيع رسم الموت دون أن أكون رأيت رسم " موت في حياتي ص184
işlemeli hamam keseleri S162	أكياس حمام مطرزة ص189
bir öfke buhranından S164	موجة غضب ص192
bir kara para kesesi S165	كيس نقود أسود ، ص193
bir deri parçası S173	قطعة جلد ص204
aynı çatı altında S174	كنت تحت سقف ص205
bir at sineği S196	ذبابة حمار ص231
bir bölük ağası S197	أغا قسم ص233
bir anlatma isteğiyle. S207	بإرادة شرح ص246
nakkaş hünéri S210	مهارة نقاش . ص248
bir tülbent parçası S225	قطعة قماش ص267
bir aşk hikâyesi S227	بحكاية حب. ص269

bir badem kokusu s240	رائحة لوز ص287
yüksek bir çınar ağacı S240	شجرة دلب عالية ص287
bir süpürge sopası S246	عصا مكنسة ص294
bir sokak aralığından S249	في فتحة زقاق ص298
bir tahta parçası S262	قطعة خشب. ص313
bir çatı altında S265	تحت سقف واحد ص316
bir dere kenarında S274	على طرفي واد. ص327
temiz bir tülbent parçasıyla S275	بقطعة قماش نظيفة ص328
Bir minare boyu S287	ارتفاع منذنة ص341
bir çınar ağacı S291	شجرة بلوط ص345
bir ekmek kokusu S292	رائحة خبز ص346
bir han hücrecini S292	غرفة خان ص346
bir kapı oğlamıydı. S306	أحد الصبية البوابين ص362
bir ufuk çizgisi S311	خط أفق ص368
bir çocuk ilgisiyle	باهتمام طفل ص377
bir veba çıbanını S331	جرثومة وباء ص393
kötü bir el yazısı S333	بخط يد سيئ ص396
bir ağacın altına S333	تحت شجرة ص396
bir hatırlama heyecanı yla S334	بانفعال استذكار ص398
bir at resmi s336	رسم حصان ص399
Çünkü bir de üslup meselesi var. S354	لأنه ثمة قضية أسلوب. ص425
bir aşk hikâyesi S358	بحكاية عشق ص430
bir kadın resmi S358	رسم امرأة ص430

5.2.3. Belirtisiz İsim Tamlamalarının Sıfat olarak Çevrilişi

Bu grupta belirtisiz isim tamlamasının tamlayanı bir yer, bir varlık veya bir işle ilgiyi ona aidiyeti, nisbeti bildiren bir isimden oluşmaktadır. Arapçada bu oluşturulan isme ismi-i mensûb denir ve kurduğu tamlama sıfat tamlaması olarak bilinmektedir. Aşağıdaki tabloda ismi-i mensûb ile oluşan tamlamasının örnekleri bulunmaktadır.

Tablo 13
Sıfat Olarak Aktarılmış Belirtisiz İsim Tamlaması Örnekleri

Çin usûlü S10	الاسلوب الصيني.ص8
Arap şehirlerinden s14	المدن العربية ص14
Osmanlı paşaları s15	للسلاطين العثمانيين والولاة. ص15
Venedik camları S15	زجاجاً بندقياً ص16
bir taşra şehrinden S18	من مدينة ريفية. ص19
Çin ipeğinden S21	الحرير الصيني ص23
üzeri mavi çiçekli Çin çömleklerinden S21	المواعين الخزفية الصينية المنقوش عليها أزهار زرقاء ص23
bir Frenk köpeği. s21	كلبة أفرنجية ص23
Venedik altını " s29	ذهب بندقى. ص33
Venedik dukalarını s29	الدوقية البندقية ص33
Venedik altını S30	ذهب بندقى ص33
Moğol hokkasını s31	الحقة المغولية ص35
Frenk seyyahlarını s32	الرحالة الأفرنج. ص36
İtalyan üstadı S36	الاستاذ الإيطالي ص40
İtalyan üstatları S36	الاستاذة الإيطاليون ص41
Çin bulutları 62	الغيوم الصينية ص71
Frenk nakkaşlarından s66	النقاشين الأفرنج. ص75
Frenk nakkaşları S66	النقاشون الأفرنج ص75
Bir büyük üstat Frenk nakkaşı S66	أستاذ نقش إفرنجي كبير ص75
bir Frenk çayırında S66	في سهل إفرنجي ص75
Frenk usullerince S66	حسب الأصول الإفرنجية ص75
Frenk etkisiyle s79	التأثير الأفرنجي ص91
Tatar güzelini S80	الجميلة التتارية ص93
şubat günü s87	في يوم شباطي ص102
Frenk ressamaları S100	الرسامين الأفرنج ص117
Bursa kadifesinden S104	أحزمة مخملية بورصية ص120
Mısır bezinden S104	الحرائر المصرية ص120
iki iyi Çin tabağı. S130	صحنان صينان جيدان. ص150

Osmanlı Sultani altını S130	ذهبية سلطانية عثمانية ص150
Osmanlı Sultanisiydi. S131	سلطانية عثمانية. ص151
Mısır alacasından S133	من بطانة مصرية ص153
Arap kabileleri S147	القبائل العربية ص169
Kafkas dağlarındaki S147	الأقوام الشركسية . ص169
Kazvin usulünce S150	حسب الأصول القزوينية .ص172
Frenk-İtalyan seyyahları S151	الرحالة الأفرنج الإيطاليين ص175
Hint kâğıtlarını S157	الورق الهندي ص183
Portekiz gemisinden S162	من السفينة البرتغالية ص189
Çin ipeğinden S162	القماش الحريري الصيني ص189
yün yelekleri S162	الجوارب الصوفية ص189
Acem kadifesinden S165	المخامل العجمية ص193
bir Kazvin güzeline S189	جميلة قزوينية ص224
bir Süryani masalındaki S194	في حكاية سريانية ص229
Frenk usûllerini S199	الأصول الأفرنجية ص235
bir Moğol hokkası S204	حقة مغولية ص240
Müslüman şehrinde s206	في مدينة إسلامية . ص244
arap zamkında S212	في الصمغ العربي ص251
bir Süryani masalını S215	حكاية سريانية ص255
Arap dilencileri S224	متسولين زنوياً . ص266
Frenk nakşı, s233	النقش الأفرنجي ص276
Venedik altını s240	ذهبية بندقية ص287
Venedik altınlarını s242	الذهبيات البندقية ص290
iki Venedik altını s243	الذهبيتين البندقيتين ص290
Şafii mezhebinden S244	المذهب الشافعي ص292
Frenk aygırını S269	الحصان الأفرنجي ص322
Venedik kırsığı S269	المهرة البندقية ص322
bir Arap atını S290	حصاناً عربياً ص345
Frenk resmindeyse S291	رسم أفرنجي ص345
Çin resmindeyse S291	في رسم صيني ص346
Frenk üstatlarını S311	الأساتذة الأفرنج ص368
Arap atı S329	الحصان العربي ص391

Frenk ressamaları S330	الرسامين الأفرنج ص392
iki Venedik altını s342	ذهبيتين بندقيتين ص410
Müslüman nakkaşhanesinde s346	نقش خاتة إسلامية . ص415
Frenk ressamlarına S348	الرسامين الأفرنج ص418
Frenk usullerince S356	وفق الأصول الأفرنجية ص428

5.2.4. İyelik Grubu ile Aktarılmış Belirtisiz İsim Tamlaması

Bu grupta “**kendi**” kelimesi ile yapılan belirtisiz isim tamlaması söz konusudur. Bu grubun bulunan tamlamaların hepsi iyelik durumu ile aktarılmıştır. Bunların örnekleri aşağıdaki tablo 14’de gösterilmektedir.

Tablo 14

İyelik Grubu ile Aktarılmış Belirtisiz İsim Tamlaması Örnekleri

kendi rüyasında s11	في حلمه.ص10
kendi gözünü S39	بعينيك. ص44
kendi isteğinden S54	بإرادته ص61
kendi adamlarıyla S58	مع جنوده. ص65
kendi titreyen elleriyle S76	بيديه المرتجفين. ص88
kendi şahsiyetinden S80	من شخصيته ص93
kendi mührünü S89	بخاتمه. ص103
kendi yüzünü s90	وجهه. ص104
kendi mührünü S90	خاتمه ص105
kendi varlığımla S93	بوجودي ص108
kendi adlarına s98	باسمه ص114
kendi gözleriyle S110	بعينيه ص128
kendi çıkarlarından S113	ص131 مصاهرة الخاصة

kendi portresini S117	رسم شخصي ص135
Kendi ölümümü düşündüm. S121	فكرت بموتي. ص139
kendi ölümümü S121	بموتي ص139
Kendi aramızdayız S130	بيننا ص150
kendi hayatlarına S135-136	على حياته ص155-156
kendi usulünce S142	أصوله الخاصة. ص164
Kendi kaknem kızını S165	ابنتها ص193
kendi isteğimle S172	بإرادتي ص203
kendi halinde S188	بحاله ص223
kendi resmettiği kitapları S190	كتبه التي رسمها ص230
kendi keyifleri S198	متعتهم الخاصة. ص233
kendi tarihlerini S198	تاريخهم. ص234
kendi nakkaşhanesinde S198	في نقش خانته ص234
kendi bildiğimizi S199	ما نعرفه ص235
kendi resimleri S200	رسومه. ص236
kendi resimlerini S200	رسومه ص236
kendi resimlerinden S200	رسومه ص236
kendi çadırında s208	في خيمته ص247
kendi resmini s210	رسومه ص249
kendi odasına S215	إلى غرفته ص255
kendi boş yatağına S215	إلى فراشه ص255
kendi başıma S221	وحدی ص262
kendi muzaffer ateşimle S231	بحررتي المظفرة ص275
kendi havanıdas232	في هاونه ص275
kendi usûllerine s233	بأساليبهم ص276
kendi nikâh şartlarımı S236	شروط زواجي. ص281
kendi elimle s237	بيدي ص282
kendi içimden s239	عني. ص284
kendi hayatımı s239	حياتي ص284
kendi dertlerine s239	همومه ص284
kendi hayatımı S244	حياتي ص291

kendi evinde S253	في بيته ص302
kendi küçüklüğüm S256	طفولتي ص305
kendi çocukluğumu S256	طفولتي ص305
kendi isteğınle S265	بارادتك ص316
kendi beygiri S268	حصانه ص322
kendi gözleriyle S269	بعيونهم ص323
kendi kuşularımdan S274	من شكوكي ص328
kendi içimde S286	داخلي . ص340
Kendi yerime S286	مكاني ص341
kendi halleri s301-302	لحالتهن ص357
kendi pisliğıyle S306	بقذارتها . ص363
kendi üslubuyla S313	بأسلوبه ص370
kendi başlarına S321	بذاتها ص379
kendi gözü S322	عينه ص380
kendi zenginliklerine S329	لغناهم ص391
kendi içindekiS344	في داخله ص413
kendi aleti S349	آلته ص419

5.3. Zincirleme İsim Tamlaması

Benim Adım Kırmızı romanında 1451 adet zincirleme isim tamlaması tespit edilmiştir. Bu tamlama türü Arapça ile karşılaştırıldığında hemen hemen aynı şekilde aktarıldığı görülmektedir. Arapçada bu tamlamaya “**tetabuu'l-izafet**” denir. Aşadaki tablo 15’te zincirlemen isim tamlamasının Arapça karşılığı verilecektir.

Tablo 15

Zincirleme İsim Tamlamasının Arapçaya Çevriliş Şekilleri

Padişahımızın nakkaşhanesindeS9	في نقش خانة السلطان.ص7
dişlerimin kanlı ağzıma leblebi gibi dökülmesinden, s11	من تساقط أسناني مثل الحمص الهش في فمي المدمي ص10
yüzümün tanınmayacak kadar ezilmesinden, s11	من سحق وجهي إلى حد عدم معرفته ص10
kafatasının derisini s12	جلدة رأسه. ص10
Ölümümün arkasında s12	وراء موتي ص11
Acem ülkesinin bitip tükenmez bozkırında s13	في سهول دولة العجم المترامية ص13
sevgilimin yüzü s13	وجه حبيبتي ص13
Dostlarımin, akrabalarımin, mahallemdeki tanıdıkların çoğu s13	أكثر أصدقائي و أقربائي ومعارفي في الحي. ص14
annemin mezarının kenarında s14	بجانب قبر أمي.ص14
hayatımın başında s14	في بداية حياتي ص14
hayat yolculuğumun sonuna s14	إلى نهاية سفري في الحياة. ص14
ihlamur ve kestane ağaçlarının içindeydi s14	وسط أشجار (الأهلامور) و (الكستناء) ص15
sevgilimin evi s14	بيت حبيبتي ص15
Sevgilimin annesi S14	أم حبيبتي. ص15
Padişahımızın sarayını s16	قصر سلطاننا ص16
Süleymaniye Camii'nin hemen yanından s17	من جانب جامع السليمانية. ص17-18
sevgilimin yıllardır unuttuğum yüzü s17	وجه حبيبتي الذي نسيته منذ سنوات طويلة ص18
gözlerimin önünde s17	أمام عيني. ص18
Esir Pazarı'nın arkalarındaki s17	خلف سوق النخاسة. ص18
Hazreti Peygamberimiz zamanındaki s19	في زمن حضرة نبينا. ص20
Hacı-hoca-vaiz-imam takımının, biz köpekleri hiç sevmemeleri s20	عدم حب جماعة الحجاج والمشايخ والوعاظ والأئمة لنا نحن الكلاب. ص21
Padişahımız Hazretleri'nin kızları S21	حياة ابنة حضرة سلطاننا ص23

Bir akılsızın iftirası yüzünden S23	بسبب افتراء قليل عقل. ص25
nakkaşlar camiasının tehlikeye atılmasına S23	بتعرض جماعة النقاشيين. ص25
cinayet işleme fırsatı S23	فرصة ارتكاب جريمة ص25
Esir Pazarı'nın arkalarındaki s24	الذي خلف سوق النخاسة ص26
parmaklarının huzursuzluğundan S24	قلق أصابعه ص26
bekçilerin sopalarının taşlara vuruşuna s24	على صوت عصي الحراس الليليين عندما تصطدم بالحجارة ص26
çalgın köpek sürülerinin ulumalarına 24	نباح قطعان الكلاب المسعورة ص26
nakkaş kardeşlerimin çoğu s25 (2)	أغلب أخوتي النقاشيين ص27
kardeşlerimin hayatında S25	في حياة أخوتي ص27
yürüyüşlerimin ortasında s25	وسط مسيري ص27
ilk gençlik yıllarımda S25	أيام شبابي الأولى. ص27-28
öldürülmüş bir Acem şehzadesinin kütüphanesinden s26	من مكتبة أمير عجم كان قد قُتل ص28
Babasının tahtında s26	على عرش والده ص28
Resmin ve dünyanın güzelliğinin sizin ölümünüze kayıtsızlığı S26	لا مبالاة جمال الرسم والحياة بموتكم ص29
Padişahımız Hazretleri'nin iradesi s29	إرادة حضرة سلطاننا؟ ص32
Rahmetli anası, benim rahmetli hanımın ablasıydı s31	المرحومة أمه أخت المرحومة زوجتي الكبرى. ص35
sözlerimin veznine s32	وزن كلماتي. ص36
kadınların kalabalığı içinde s32	وسط جمع النساء ص36
hüner ve emeğinin karşılığını S32	مقابل جهدي ومهارتك. ص36
kızımın en güzel yaşında s33	في أحلى عمر ابنتي ص37
gözümün içine s33	إلى بؤبؤ عيني ص37
Padişahımızın nakkaşhanesinin en usta nakkaşlarıyla S34	مع أمهر نقاشي النقش خاتنه السلطانية. ص38
Padişahımızın âleminin sevinçlerinin ve korkularının resimleri S34	ومفرحات ومخيفات عالم سلطاننا. ص38
Padişahımızın elçisi S35	سفير سلطاننا ص39
Padişahımın bu gizli kitabı , s37	كتاب سلطاننا السري. ص41
dedemin nakış odası S39	غرفة نقش جدى ص45

Gövdesinin yarısı dolabın içindeydi. S39	كان نصف جسمها داخل الخزانة. ص45
Dedemin yanındaydım.S39	كنت عند جدي. ص45
yazı tahtasının üzerindeki s40	على مسند كتابة خشب. ص45
sevgilimin ağzı, . s43	فم حبيبتي. ص49
Dedemin zavallı müzehhibini öldürmüşler s42	قتلوا مذهب جدي المسكين. ص48
Şeküre'nin yüzünün İtalyan üstatlarının usulleriyle yapılmış bir resmi olsaydı yanımda s43	لو كان معي رسم لوجه شكورة حسب أصول الأساتذة الإيطاليين ص49
yolculuğumun ortalarında s43	خلال سفري ص49
sevgilimin yüzünü s43	وجه حبيبتي ص49
o evdeki mutlululuk ve resim günlerimin ışıltısından hâlâ birşeyler taşıyorlardı. s44	مازلت تحمل بريق أيام الرسم والسعادة في ذلك البيت. ص50
benim âlemimin başlangıç noktası s44	نقطة البداية لعالمي ص51
Eğitimimin güneşli ve şenlikli bu ilk ve en zengin yarısını s45	الجزء الأول والأغنى من تعليمي مشمساً واحتفالياً ص51
Aklımın bir yanı s45	جانب عقلي . ص51
belimle göbeğimin arasında S46	بين خصري وبطني ص53
nar ağacının yanına s46	جانب شجرة الرمان ص53
Atımın üzerinde hafifçe yan döndüm: s47	التفت بشكل خفيف وأنا على ظهر حصاني. ص53
ışıl ışıllı parlayan pencerenin çerçevesi içinde.s47	وسط إطار النافذة المتلألئة ص53
bu İstanbul'un kızlarının yarısını ben evlendirdim s48	نصف بنات إسطنبول أنا زوجتهن. ص55
babamın gözünde S49	أمام أبي. ص56
adının ilk harfini S49	أول حرف من اسمها ص56
onun elinin kokusu mu? S50	رائحة يديها ص57
İstanbul'un hülyalı kadınlarının hepsi S50	نساء إسطنبول الخياليات كلهن ص58
parmağınızın ucuyla s51	برأس أصبعكم ص58
sözlerin harflerinin kıvrılışına S51	إلى تعرجات حروف الكلمات ص58
nar dallarının arasından s52	وراء شجرة الرمان ص59
kumaşların kalabalığı arasından s53	من بين أكوام القماش ص60
Hüsrev'in ve Şirin'in resimlerinin altına S53	تحت رسم خسرو وشيرين ص60
yaz gününün akşamı.s53	مساء أحد أيام الصيف ص61

Babam Kara'nın aşk ilanını s54	اعلان عشق قره ص 61
annemin ricasını s54	توسل أمي. ص 61
başının üzerine S255	فوق رأسه ص 304
babanızın öfkesini S255	إغضاب أبيكما ص 305
babacığımın kucağına S256	حضن أبي ص 305
dedemin elini S256	يدي جدي ص 306
kırmızımsı dudaklarının arasından S258	بين شفثيه الحمر اوين ص 308
Babamın odası S259	غرفة أبي ص 309
babamın katili S260	قاتل أبي ص 310
Babamın ölümünün ilanından S260	إعلان وفاة أبي ص 310
Babanım katlini S260	قتل أبي ص 310
babamın öfkeli ruhuyla s261	روح أبي الغاضبة ص 312
avlu kapısının birazcık dışında S263	خارج باب الحوش بقليل ص 313
ağabeyinin karısıydı S263	زوجة أخيك الأكبر ص 314
ağabeyimin savaştan dönüşünü s265	عودة أخي من الحرب ص 316
kocamın önünde s265	أمام زوجي ص 316
babamın resimleri s266	رسوم أبي ص 317

5.4. Değişik İfade ile Aktarılan İsim Tamlamaları

Eserden elde edilen Türkçe isim tamlamalarının, eserin Arapça çevrilişi incelendiğinde, bazen aynen Arapça isim tamlaması kurallarına göre bazen de değişik dilbilgisel kalıplarda çevrildiği gözlenmiştir.

- Bu tamlamaların bazıları isim durum ekleri kullanılarak çevrildiği görülmüştür.

duvarların üzerinden s15 - **evlerin içinden** s24 - **bir kitabın parçası** s62

جزءاً في كتاب ص71 - من البيوت ص27 - من الجدران ص16
 (kitapta bir parça) - (evlerden) - (duvarlardan)

- Bazı belirtisiz isim tamlaması kalıbındaki tamlamaların Arapçaya çevrilirken tek kelime ile ifade edildiği fark edilmiştir. Bu ifadelerin bir kısmı birleşik isimlerden ibarettir.

Boğaziçi	→	البوسفور
Gözyaşı	→	الدموع
Hazinedarbaşı	→	الخزندار
Manda yavrusu	→	عجل
Hüner sahibi	→	ماهر
İşaret parmağı	→	السبابة

Yukarıda belirtilen örneklerden başka eserde başka değişik ifadelerle çevrilen isim tamlamaları bulunmaktadır. Bunlar karşılıkları ile birlikte aşağıda tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 16

Değişik İfade ile Aktarılan İsim Tamlamalarının Örnekleri

Oradan size sesleniyor olmam bunun kanıtı . S10	ندائي لكم من هناك إثبات لهذا. ص8-9
Sırf bu merakı yüzünden kanlı savaş meydanlarında cesetler arasında gezinen birinin hikayesini anlatmışlardı. s10	حكوا لي عن شخص يتجول بين الجثث في ساحة الحرب بدافع هذا الفضول فقط. ص8
Başkalarının başına da gelen bu istisnai durumum, ruhuma korkunç acılar veriyor. s11	يؤلمني جداً وضعي الاستثنائي هذا الذي يمكن ان يقع لآخرين. ص9
Gövdemi terk etmek için çırpınan ruhumun derin azabını hissediyoum. s11	ولكنني أشعر بالعذاب الشديد الذي تتعذبه روحي المخففة من أجل ترك جسدي. ص9

işkencecilerin bu iş için yapılmış şişleriyle .s12	بالساخ الخاص بالجلادين . ص10
Doğu'da kâtiplikler ve yolculuklarla paşaların hizmetinde geçirdiğim yılların altıncısında .s13	في سنتي السادسة التي قضيتها أخدم الباشاوات في الكتابة والسفر في الشرق ، . ص13
Yüksek duvarların üzerinden sarkan cumbalardan, . s15	ومن المشربيات المتدلّية من الجدران العالية ..ص16
Akrabalarımın başlarına gelenlerin bir kısmını Eniştemin bana, Tebriz'e yolladığı mektuptan biliyordum zaten.s15	علمت ببعض المصائب التي وقعت لأقاربي من خلال رسالة أرسلها لي زوج خالتي إلى تبريز. ص15
Kalabalıkların içine girdim. S17	دخلت الزحام. ص18
bir zamanlar bir payitahtın en büyük camilerinden birine, hadi diyelim ki adı Beyazıt Camii olsun, , bir taşra şehrinde bir görgüsüz vaiz gelmiş. S18	كان هنالك عاصمة فيها جامع ضخم، لنفترض انه جامع البيازيد وهنالك واعظ لا يعرف أصول العلاقات أتي من مدينة ريفية. ص19
Pahalılığın, vebanın, yenilgilerin tek sebebi, Hazreti Peygamberimiz zamanındaki İslam'ı unutup,s19	السبب الوحيد للغلاء والوباء والهزائم هو نسيان الإسلام كما كان في زمن حضرة نبينا. ص20
yüzyıllardır cami avlularında kayımların sırlıklı süpürgelerinden yediğimiz dayaklar, kötü niyetlerle yapılmış bu yanlış tefsirin sonucudur .s20	ما أكلناه من ضرب على مدى قرون بمكانس القيمين على الجوامع ذات العصي الطويلة هو نتيجة التفسير الخاطيء المقدم بنية سيئة. ص21
Kediye gösterilen bu zarafetin bizlere gösterilmediği hatırlanarak ve nankör olduğu en aptal âdemoğlu tarafından bile bilinen bu mahlukla ezeli savaşımız yüzünden Rusulullah'ın köpeklere bir düşmanlığı vardı, demek isteniyor. s20	يذكر ان هذه الظرافة التي عوملت بها القطه لم تعامل بها نحن. وبسبب حربنا الأزلية مع هذه المخلوقات التي يعرفها حتي أغبي بني الإنسان يراد استنتاج أن رسول الله يعادى الكلاب. ص21
Bir köpek olarak bu sureyle övünüyor ve düşmanlarına it kopuk, diyen Erzurumilerin akıllarını inşallah başlarına getirir diyorum. S21	أنا ككلب أتباهي بهذه السورة، وأقول: إن شاء الله يعقل الأرزروميون الذين يقولون عن عدوهم "كلب شاردي". ص22

Bazen de, evlerin içinden mutsuzların uğultusu geliyor; ya harıl harıl öksürüyor, ya burunlarını çekiyor, ya rüyalarında ağlayarak çığlık atıyor, ya da karı kocalar, yanı başlarında çocukları ağlarken birbirlerini boğazlamaya girişiyorlar. s24	أحياناً ينبعث من البيوت أنين التعساء، أو سعالهم غير المنقطع، أو صوت شد أنوفهم، أو بكائهم وصراخهم في أحلامهم، أو محاولة إمساك الأزواج بخناق بعضهم بعضاً بجانب أولادهم الباكين. ص27
Müzebhip biraderimin iftirasını bile bile bu gerçeklerin üzerine kurnazca oturtuğunu da düşünmüştüm. s28	حتى إني فكرت بأن الافتراءات التي أطلقها أخونا المذهب جعلها تلبسه وهو مدرك لهذا. ص31
O daha yedinci sekizinci adımındayken yetişip başının arka kısmına bütün gücümle indirdim. S30	وبينما كان يعد خطوته أو الثامنة، لحقت به، ونزلت بالحجر على رأسه من الخلف بكل قوتي. ص33
Bu Frenk ülkesinde zaten köpeklerin hepsi böyle elbise giyermiş.s22	يقال ان كلاب بلاد الأفرنج كلها هكذا ترتدي البسة. ص23

5.5. Hiç Çevrilmeyen İsim Tamlamaları

Çalışmada yapılan tarama esnasında Türkçe eserde bulunan bazı isim tamlamaları Arapça çevrisinde hiç karşılık verilmediği fark edilmiştir. Bunlar aşağıda Tablo 17’te verilmiştir.

Tablo 17

Hiç Çevrilmeyen İsim Tamlamalarının Örnekleri

Oradan size sesleniyor olmam bunun kanıtı. S10	ندائي لكم من هناك إثبات لهذا. ص8-9
Sırf bu merakı yüzünden kanlı savaş meydanlarında cesetler arasında gezinen birinin hikayesini anlatmışlardı.s10	حكوا لي عن شخص يتجول بين الجثث في ساحة الحرب بدافع هذا الفضول فقط.ص8

Başkalarının başına da gelen bu istisnai durumum, ruhuma korkunç acılar veriyor.s11	يؤلمني جداً وضعي الاستثنائي هذا الذي يمكن ان يقع لآخرين.ص9
Gövdemi terk etmek için çırpınan ruhumun derin azabımı hissediyorum.s11	ولكنني أشعر بالعذاب الشديد الذي تتعذبه روعي المخففة من أجل ترك جسدي.ص9
İşkencecilerin bu iş için yapılmış işleriyle .s12	بالساخ الخاص بالجلادين . ص10
Doğu'da kâtiplikler ve yolculuklarla paşaların hizmetinde geçirdiğim yılların altıncısında .s13	في سنتي السادسة التي قضيتها أخدم الباشاوات في الكتابة والسفر في الشرق ، . ص13
Yüksek duvarların üzerinden sarkan cumbalardan, . s15	ومن المشربيات المتدلّية من الجدران العالية .ص16
Akrabalarımın başlarına gelenlerin bir kısmını Eniştemin bana, Tebriz'e yolladığı mektuptan biliyordum zaten.s15	علمت ببعض المصائب التي وقعت لأقاربي من خلال رسالة أرسلها لي زوج خالتي إلى تبريز. ص15
Kalabalıkların içine girdim. S17	دخلت الزحام. ص18
bir zamanlar bir payitahtın en büyük camilerinden birine, hadi diyelim ki adı Beyazıt Camii olsun, , bir taşra şehrinden bir görgüsüz vaiz gelmiş. S18	كان هناك عاصمة فيها جامع ضخم، لنفترض انه جامع البيازيد وهناك واعظ لا يعرف أصول العلاقات أتى من مدينة ريفية. ص19
Pahalılığın, vebanın, yenilgilerin tek sebebi, Hazreti Peygamberimiz zamanındaki İslam'ı unutup,s19	السبب الوحيد للغلاء والوباء والهزائم هو نسيان الإسلام كما كان في زمن حضرة نبينا. ص20
yüzyıllardır cami avlularında kayyımların sırlıklı süpürgelerinden yediğimiz dayaklar, kötü niyetlerle yapılmış bu yanlış tefsirin sonucudur.s20	ما أكلناه من ضرب على مدى قرون بمكانس القيمين على الجوامع ذات العصي الطويلة هو نتيجة التفسير الخاطئ المقدم بنية سيئة. ص21
Kediye gösterilen bu zarafetin bizlere gösterilmediği hatırlanarak ve nankör olduğu en aptal âdemoğlu tarafından bile bilinen bu mahlukla ezeli savaşımız yüzünden Rusulullah'ın köpeklere bir düşmanlığı vardı, denmek isteniyor. s20	يذكر ان هذه الظرافة التي عولمت بها القطعة لم نعامل بها نحن. وبسبب حربنا الأزلية مع هذه المخلوقات التي يعرفها حتي أغبي بني الإنسان يراد استنتاج أن رسول الله يعادى الكلاب. ص21

<p>Bir köpek olarak bu sureyle övünüyor ve düşmanlarına it kopuk, diyen Erzurumilerin akıllarını inşallah başlarına getirir diyorum. S21</p>	<p>أنا ككلب أتباهي بهذه السورة، وأقول: إن شاء الله يعقل الأرضوميون الذين يقولون عن عدوهم "كلب شارد". ص22</p>
<p>Bazen de, evlerin içinden mutsuzların uğultusu geliyor; ya harıl harıl öksürüyor, ya burunlarını çekiyor, ya rüyalarında ağlayarak çığlık atıyor, ya da karı kocalar, yanı başlarında çocukları ağlarken birbirlerini boğazlamaya girişiyorlar. s24</p>	<p>أحياناً ينبعث من البيوت أنين التعساء، أو سعالهم غير المنقطع، أو صوت شد أنوفهم، أو بكائهم وصراخهم في أحلامهم، أو محاولة إمساك الأزواج بخناق بعضهم بعضاً بجانب أولادهم الباكين. ص27</p>
<p>Müzebhip biraderimin iftirasını bile bile bu gerçeklerin üzerine kurnazca oturttuğunu da düşünmüştüm. s28</p>	<p>حتى إنني فكرت بأن الافتراءات التي أطلقها أخونا المذهب جعلها تلبسه وهو مدرك لهذا. ص31</p>
<p>O daha yedinci sekizinci adımındayken yetişip başının arka kısmına bütün gücümle indirdim. S30</p>	<p>وبينما كان يعد خطوته أو الثامنة، لحقت به، ونزلت بالحجر على رأسه من الخلف بكل قوتي. ص33</p>
<p>Bu Frenk ülkesinde zaten köpeklerin hepsi böyle elbise giyermiş.s22</p>	<p>يقال ان كلاب بلاد الأفرنج كلها هكذا ترتدي ألبسة. ص23</p>

VI. SONUÇ

Türkçe ve Arapçanın genel özellikleri incelendiğinde, iki dilin sesbilim, biçimbilim ve sözdizimi özellikleri bakımından bir çok benzerlik ve farklılıkları görülmüştür. Bu çalışmada, iki dile ait isim tamlamalarının Türkçe esas alınarak incelenmesiyle elde edilen sonuçlara bu bölüm kapsamında değinilmiştir.

Türkçe ve Arapça farklı dil ailelerine mensup oldukları için isim tamlamasının kuruluşunda tamlayan ve tamlananın konumu farklılık göstermektedir. Arapçada temel öge olan tamlanan/muzâf başta, yardımcı öge olan muzâfun ileyh/tamlayan sonda gelmektedir. Türkçede asıl öge her zaman sonda geldiği için burada da tamlanan sonda tamlayan ise başta gelmektedir.

Türkçede tamlayan ve tamlanana ait ekler bulunmaktadır. Belirli durumlar zarfında kullanılan bu ekler ilgi ve iyelik ekleridir. Arapçada ise Türkçedeki gibi tamlamadaki isimlerin ek alma gibi bir durumu söz konusu değildir. Bunun yerine teklik isimle yapılan tamlamalarda muzâf (tamlanan) olan kelimenin tenvini düşer. Çokluk isimlerde ise Cemi müzekker sâlim (çekimli eril ismin çoğulu) ile tesniyede (ikil) muzâf olan ismin sonundaki nûn harfi düşer. Ayrıca muzâf hiç bir zaman harf-i ta'rîf (belirlilik takısı) almaz ve onun i'râbı cümlede bulunduğu yere ve onu etkileyen diğer sözcüklere göreder. Muzâfun ileyh (tamlayan) ise harf-i ta'rîf veya tenvin alabilmektedir. İ'râb bakımından muzâfun ileyh her zaman mecrur olur.

İsim tamlamaları Türkçede belirli başlıklar altında ele alınabilirken, Arapçada iki ana başlık altında kollara ayrılarak anlatılmaktadır. Çalışma Türkçe esaslı olduğu için Türkçe isim tamlamalarının Arapçadaki karşılıkları incelenmiştir.

Elde edilen bulgular sonucunda Türkçedeki belirtili isim tamlamasının Arapçadaki karşılığının 4 şekilde aktarıldığı gözlenmiştir;

1. Belirtili isim tamlaması olarak çevrilmiştir.

Evin Kapısı

باب البيت

- Kuyunun dipi** قعر الجب
2. Belirtisiz isim tamlaması olarak çevrilmiştir.
- Bir evin kapısı** باب بيت
- Bir kuyunun dibi** قعر جب
3. Zincirleme isim tamlaması olarak çevrilmiştir.
- hikâyenin en güzel meclisi** أجمل مواقف الحكاية
- cihanın en zengin şahı** أغنى سلاطين الأرض
4. Cümle olarak çevrilmiştir.
- Bu sözlerin gücü var** لهذه الكلمات قوة

Belirtisiz isim tamlaması da Arapçaya aktarıldığı zaman farklı biçimlerde aktarıldığı gözlenmiştir.

1. Belirtili isim tamlaması olarak çevrilmiştir.

Ev sahibesi صاحبة البيت
Cami avlusu باحة الجامع

2. Belirtisiz isim tamlaması olarak çevrilmiştir.

Bir keder anı لحظة كدر
Bir cinayet resmi رسم جريمة

3. Sıfat olarak çevrilmiştir.

Çin usûlü الأسلوب الصيني
Arap şehirleri المدن العربية

4. İyelik durumu halinde çevrilmiştir.

Kendi rüyası حلمه
Kendi varlığım وجودي

Son olarak zincirleme isim tamlamasının ise Arapça karşılıklarında farklılık göstermeden aynı biçimde çevrildiği görülmektedir.

Acem ülkesinin bozkırı سهول دولة العجم
Süleymaniye Camii'nin arkası خلف جامع السلمانية

Dikkat edilmesi gereken noktalardan birisi de belirtili ve zincirleme isim tamlamalarındaki tamlayan ile tamlanan arasına Türkçe de sözcük girişi yapılabilirken, Arapçada yapılamamaktadır. Başka bir deyişle Arapça isim tamlamasının tamlayanı ile tamlananı arasına sözcük giremez.

şehrin dar ve korkutucu sokakları

ازقة المدينة الضيقة والمخيفة

Surname'nin efsane sayfaları

صفحات السرنامة الأسطورية

Bunun yanı sıra Türkçe belirtili isim tamlamasının tamlayan ve tamlananının yer değiştirebilmesi, Arapça çevirisinde Arapça tamlayan ve tamlanan dizilimi kuralını etkilememektedir. Yine tamlanan başta, tamlayan sonda gelmektedir.

Babasının tahtında **gözü** vardır **şehzadenin**

عين الأمير على عرش والده

Sonuç olarak araştırma esnasında, Türkçedeki isim tamlamaları ve Arapçadaki kullanım karşılıklarının ayrıntılı bir şekilde incelenmesinin imkanı bulunmuştur.

Çalışmadaki karşısalsal çözümleme, Lado'nun “güçlü görüş (strong version)” olarak adlandırılan varsayımına göre yapılmıştır. Yabancı dil öğrenmeye başlayan öğrenciye anadiline benzeyen olguların kolay, farklı olan olguların ise güç geleceğini söyleyen bu görüş sayesinde, iki dil arasındaki benzerliklerin ve farklılıkların ortaya konmasının dil öğrenimine katkı sağlayabileceğini savunulabilmektedir. Bu varsayım altında Arapça ve Türkçe arasında bahsi geçen isim tamlaması kullanımlarındaki benzerlik ve farklılıkların anadili Türkçe olanların Arapçayı ve Arapça olanlarında Türkçeyi öğrenmesi esnasında ve iki dil arasındaki çevirilerde kolaylık sağlayacağı tespit edilmiştir.

Netice itibariyle bu ve benzeri Arapça-Türkçe mukâyeseli gramer çalışmalarının ve mukâyeseli ders takrirlerinin zamanla daha sistemli hâle gelmesiyle öğrenciler üzerinde olumlu tesirlerinin görüleceğini ümit ediyoruz.

KAYNAKÇA

- Akerson, F. E. (2008). **Dile Genel Bir Bakış**. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Aksan, D. (2009). **Her Yönüyle Dil**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ali el-Cârim ve Mustafa Emin, (1965) **En-Nahvu'l-Vâdih**. I-III, Kahire: Dâru'l-Meârif Yayınları.
- Atabay, N., Özel, S. ve Çam, A. (1981). **Türkiye Türkçesinin Söz Dizimi**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Atabay, N., Kutluk, İ. ve Özel, S. (1983). **Sözcük Türleri**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Banguoğlu, T. (2011). **Türkçenin Grameri**. Ankara: TDK Yayınları.
- Baskakov, A. N. (2011). **Çağdaş Türkçede Kelime Grupları**. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Beserek, A. (1991). **Türkçe Cümle Yapısı**. İstanbul: MEB Yayınları.
- Bilgegil, K. (1963) **Türkçe Dilbilgisi**. İstanbul: Dergah Yayınları.
- Boz, E. (2012). **Türkiye Türkçesi**. Ankara: Gazi Kitabevi Yayınları.
- Crystal, D. (2010). **Cambridge Dil Ansiklopedisi**. (2. Baskı) Çevirenler: Kurul, Bursa: Uludağ Üniversitesi Yayınları.
- Çiftçi, M. F. (2013) “Arap Dilinde İzâfet Kavramı, Çeşitleri ve Türk Dilindeki Karşılığı (Bir Mukâyeseli Gramer Çalışması Denemesi)” **Turkish Studies**. SS:311-322
- Çörtü, M. M. (2015). **Arapça Dilbilgisi Nahiv**. (18. Baskı) İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.

- Dede, M. (1983) “Yabancı Dil Öğretimi: Yabancı Dil Öğretiminde Karşılaştırmalı Dilbilim ve Yanlış Çözümlemesinin Yeri” **Dil öğretimi Özel Sayısı Türk Dili ve Edebiyat Dergisi**. SS:123-135
- Demir, C. (2007). “Türkiye Türkçesinde İsim Tamlamasını Oluşturan Ögelerin Söz Dizimsel Ve Anlamsal Özellikleri” **Turkish Studies**. SS: 1135-1142
- Ebû Bekr er-Râzî, M. (2014). **Muhtâru’s-Sihâh**. (6. Baskı) Beyrut: Dâru’l-Marife.
- Ediskun, H. (2005). **Türk Dilbilgisi**. İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları.
- Eker, S. (2003). **Çağdaş Türk Dili**. Ankara: Grafiker Yayınları.
- EL-Galâyini, M. (1981). **Câmiu’d-Durûsi’l-Arabiyye**. Beyrut: el-Mektebetu’l-Asriyye.
- Ercilasun, A. B. (2013) “Türkçenin Dünya Dilleri Arasındaki Yeri”. **Dil Araştırmaları**. Sayı: 12. SS: 17-22.
- Ergin, M. (1990). **Türk Dilbilgisi**. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- Ez-Zamahiarî, E. (2006). **El-Mufassal fi san’ati’l-Îrâb**. El-Mektebetu’l-Şâmila.
- Gencan, T. N. (1979). **Dilbilgisi**. Ankara: TDK Yayınları.
- Güneş, S. (2009). **Türk Dili Bilgisi**. (9. Baskı). İzmir: Çağlayan A.Ş. Yayınları.
- Hasan, A. (1975). **En-Nahvu’l-Vâfi**. (3. Baskı). Kahire: Dâru’l-Maârif Yayınları.
- Hatiboğlu, V. (1982). **Türkçenin Sözdizimi**. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları.
- Hengirmen, M. (1998). **Türkçe Dilbilgisi**. Ankara: Engin Yayınları.
- İbn Akîl, B. (1995). **Şerhu İbn Akîl**. Beyrut: El-Mektebetu’l-Asriyye Yayınları.
- İbn Hişâm, , (1995). **Katru’n-Nedâ ve Bellu’s-Sadâ**. Beyrut: El-Mektebetu’l-Asriyye Yayınları. (Thk. M. Muhyiddin Abdulhamîd)

İbn Manzûr, İ. (1996). **Lisânu'l-Arab**. Beyrut: Dar-Sadır.

İşler, E. (2002). “Karşıtsal Çözümleme ve Arapça Öğretimi”. **Nüsha. Şarkiyat Araştırmaları Dergisi**. Sayı:6 SS: 123-134

Karahan, L. (1997). **Türkçede Söz Dizimi (Cümle Tahlilleri)**. (4. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.

Kahraman, T. (2005). **Çağdaş Türkiye Türkçesi Dilbilgisi**. (3. Baskı). Ankara: Dumat basımevi Yayınları.

Kıran, Z. ve Eziler Kıran, A. (2013). **Dilbilime Giriş**. (4. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.

Korkmaz, Z. (1992). **Gramer Terimleri Sözlüğü**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Korkmaz, Z. (2014). **Türkiye Türkçesinin Grameri (Şekil Bilgisi)**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Pamuk, O. (1988). **Benim Adım Kırmızı**. İstanbul: İletişim Yayınları.

Pamuk, O. (1988). **Benim Adım Kırmızı- İsmi Ahmar**. (Çev. Abdelli, A). (2. Baskı). Beyrut: Dâru'l-Mada (2004).

Polat, H. (1998). Arapların Türkçe Öğrenirken Karşılaştıkları Sorunlar. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

Uzun, N. E. (2000). **Ana Çizgileriyle Evrensel Dilbilgisi ve Türkçe**. İstanbul: Multilingual Yayınları.

Ünal, R. (1995). “Türkiye Türkçesinde Ad Tamlamalarına Genel Bir Bakış, Gözlemler, Açıklamalar, Sonuçlar”. **Türk Lehçeleri ve Edebiyatları**. SS: 76-80.

Üstünova, K (2005). “Ad Tamlaması – İyelik Öbeği Ayrımı”. **Türk Dili Dergisi**. Sayı:641. SS: 418-425.

Vardar, B. (2007). **Açıklamalı Dilbilim Terimleri sözlüğü**. İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.

Yavuz, K., Yetiş, K. ve Birinci, N. (2006). **Üniversite Türk Dili ve Kompozisyon Dersleri**. İstanbul: Bayrak Yayınları.

